

Objavlivanje podataka Erste Bank AD Podgorica za 2023. godinu

SADRŽAJ

1. UVOD	5
2. Podaci o Banci	5
2.1 Konsolidacija.....	5
2.2 Godišnji izvještaji	5
3. Podaci o sistemu upravljanja	5
4. Ciljevi i politike upravljanja rizikom.....	6
4.1 Strategije i postupci upravljanja svim kategorijama rizika	6
4.2 Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima.....	8
4.3 Obim i vrsta sistema izvještavanja i mjerenje rizika	8
4.4 Zaštita od rizika i ublažavanja rizika, kao i strategije i postupci za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika.....	9
4.5 Izjave organa upravljanja Banke o primjerenosti mehanizama za upravljanje rizičnim profilom i strategiji Banke.....	9
4.6 U tablici u nastavku dat je pregled direktorskih pozicija članova upravljanja Banke:.....	9
4.7 Politike i procedure koje se odnose na izbor i procjenu ispunjenosti uslova za članove organa upravljanja kreditne institucije	10
4.8 Politiku raznovrsnosti pri izboru članova organa upravljanja, svrhu i sve relevantne ciljeve te politike, kao i mjeru u kojoj su svrha i ciljevi politike ostvareni	10
4.9 Opis toka podataka o upravljanju rizicima prema organima upravljanja	11
5. Podaci o regulatornom kapitalu.....	11
5.1 Struktura regulatornog kapitala	11
5.2 Potpuno usklađivanje i umanjena koja se primjenjuju na stavke regulatornog kapitala	12
5.3 Uslove instrumenata redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala I dopunskog kapitala	13
5.4 Sveobuhvatno objašnjenje osnove na kojoj su izračunate stope kapitala, ako su te stope kapitala izračunate primjenom elemenata regulatornog kapitala koji su utvrđeni na osnovi koja nije određena u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala	13
6. Podaci o kapitalnim zahtjevima i iznosi rizikom ponderisanih izloženosti.....	13
6.1 Rezime pristupa kreditne institucije procjeni adekvatnosti internog kapitala za podršku tekućim i budućim aktivnostima.....	13
6.2 Rezultat postupka procjene adekvatnosti internog kapitala, u skladu sa propisom kojim se uređuje procjena adekvatnosti internog kapitala.....	17
7. Podaci o kontracikličnom baferu kapitala.....	24
8. Podaci o izloženosti kreditnom riziku	24
8.2 Opis pristupa i metoda za utvrđivanje specifičnih i opštih ispravki vrijednosti za kreditni rizik..	24
8.3 Iznos i kvalitet kreditne izloženosti (kvalitetni, nekvalitetni i restrukturirani), izloženosti po osnovu dužničkih hartija od vrijednosti i vanbilansne izloženosti, uključujući akumulirano umanjeno vrijednosti, rezervacije i promjene negativnih fer vrijednosti zbog kreditnog rizika i iznosa primljenog kolaterala i finansijskih jemstava	25
8.4 Analizu računovodstveno dospjelih izloženosti.....	27
8.5. Bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obaveza i koje nijesu u tom statusu, akumulirane opšte i specifične ispravke vrijednosti za kreditni rizik, njihova distribucija prema geografskom području i vrsti djelatnosti za kredite, dužničke hartije od vrijednosti i vanbilansne izloženosti	28
8.6 Promjene bruto iznosa bilansnih i vanbilansnih izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obaveza, kao i podaci o početnom i završnom stanju tih izloženosti.....	30
8.7 Razvrstavanje kredita i dužničkih hartija od vrijednosti prema preostalom roku do dospijea...	31

9. Podaci o opterećenju i neopterećenju imovini	31
10. Podaci o primjeni standardizovanog pristupa	32
10.1 Imena odabranih eksternih institucija za procjenu kreditnog rizika (ECAI) i agencije za kreditiranje izvoza (ECA) i razloge za svaku promjenu tih odabranih institucija tokom perioda objavljivanja	34
10.2 Kategorije izloženosti za koje se koriste procjene ECAI ili ECA.....	35
11. Podaci o upravljanju operativnim rizikom.....	36
12. Podaci o ključnim indikatorima	38
12.1 Sastav regulatornog kapitala i kapitalne zahtjeve izračunate u skladu sa članom 101 Odluke o adekvatnosti kapitala.....	38
12.2 Ukupan iznos izloženosti riziku izračunat u skladu sa članom 101 stav 3 Odluke.....	38
o adekvatnosti kapitala	38
12.3 Zahtjev za kombinovanim baferom kapitala.....	39
12.4 Podaci o koeficijentu likvidne pokrivenosti izračunatom u skladu sa propisom kojim se uređuje upravljanje rizikom likvidnosti.....	39
12.5 Podaci o neto stabilnim izvorima finansiranja u poslednjih 12 mjeseci:	40
13. Podaci o izloženosti riziku kamatne stope iz pozicija kojima se ne trguje.....	40
13.1 Priroda rizika kamatne stope	40
13.2 Promjene ekonomske vrijednosti	41
14. Podaci u vezi politike primanja	41
14.1 Postupak odlučivanja koji se primjenjuje pri utvrđivanju i provjeri politike primanja	41
14.2 Karakteristike politike primanja, uključujući kriterijume koji se primjenjuju za mjerenje uspješnosti i prilagođavanje rizicima, odlaganje primanja i prenos prava	42
14.3 Odnos između fiksnih i varijabilnih primanja.....	42
14.4 Kriterijumi uspješnosti po kojima se dodjeljuju primanja u finansijskim instrumentima	42
14.5 Glavni parametri i obrazloženje strukture varijabilnih primanja kao i drugih primanja	42
14.6 Ukupni kvantitativne podaci o primanjima podijeljeni na više rukovodstvo i druge zaposlene koji imaju značajan uticaj na rizični profil Banke	44
14.7 Broj zaposlenih čija primanja iznose 50.000 EUR i više, iskazano u posebnim razredima primanja od 25.000 EUR.	45
15. Podaci o koeficijentu finansijskog leveridža	45
15.1 Koeficijent finansijskog leveridža i mjera ukupne izloženosti.....	45
15.2 Opis postupaka koji se primjenjuju za upravljanje rizikom prekomjernog finansijskog leveridža	46
16. Podaci u vezi zahtjeva za likvidnošću	47
17. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika.....	49
17.1 Osnovne karakteristike politika i postupaka za bilansno i vanbilansno netiranje	49
17.2 Osnovne karakteristike politika i postupaka za vrednovanje prihvatljivog kolaterala i upravljanje tim kolateralom.....	49
17.3 Opis glavnih vrsta kolaterala koje je kreditna institucija primila u cilju ublažavanja kreditnog rizika.....	49
17.4 Jemstva i kreditni derivati koji se koriste kao kreditna zaštita	50
17.5 Podaci o koncentracijama tržišnih ili kreditnih rizika u okviru primijenjenih tehnika ublažavanja kreditnog rizika.....	50

17.6 Vrijednost izloženosti koja nije pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom i ukupna vrijednost izloženosti koja je pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom nakon primjene korektivnih faktora	50
17.7 Odgovarajući faktor konverzije i ublažavanje kreditnog rizika povezan sa izloženošću i učestalost primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika sa efektom zamjene ili bez njega.....	50
17.8 Za kreditnu instituciju koja izračunava iznose rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa standardizovanim pristupom, iznos bilansnih i vanbilansnih izloženosti prema kategorijama izloženosti prije i poslije primjene faktora konverzije kao i u vezi sa tim ublažavanja kreditnog rizika	51
17.9 Za kreditnu instituciju koja izračunava iznose rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa standardizovanim pristupom, iznos rizikom ponderisanih izloženosti i odnos tog iznosa rizikom ponderisanih izloženosti i vrijednosti izloženosti nakon primjene odgovarajućeg faktora konverzije i ublažavanja kreditnog rizika povezanog sa izloženošću	51

1. UVOD

U skladu sa članom 237 Objavljivanje podataka Zakona o kreditnim institucijama („Službeni list CG”, broj 072/19” od 26.12.2019, 082/20 od 06.08.2020, 008/21 od 26.01.2021) i Odlukom Centralne Banke Crne Gore o javnom objavljivanju podataka o kreditnoj instituciji ("Službeni list Crne Gore", br. 128/20 od 30.12.2020), Erste Bank AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) javno objavljuje podatke o svom finansijskom stanju i poslovanju za 2023. godinu.

Podaci za javno objavljivanje propisani navedenom Odlukom, koji nijesu postojali na dan 31.12.2023. nijesu predmet godišnjeg objavljivanja podataka.

Izveštaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne podatke shodno odredbama Odluke o javnom objavljivanju podataka o kreditnoj instituciji.

Izveštaj se javno objavljuje na internet stranici Banke www.erstebank.me.

2. Podaci o Banci

Erste Bank AD Podgorica (u daljem tekstu: "Banka") je registrovana kod Privrednog suda u Podgorici 07.08.2002. godine.

Erste Steiermarkische Bank ima 100% učešća u kapitalu Banke.

2.1 Konsolidacija

Erste Bank AD Podgorica nije matično pravno lice, te stoga nema obavezu da javno objavi informacije i podatke koji se odnose na konsolidaciju u smislu član 5. Odluke o javnom objavljivanju podataka.

2.2 Godišnji izvještaji

Finansijski iskazi koje čine: Izveštaj nezavisnog revizora, Iskaz o ukupnom rezultatu, Iskaz o finansijskoj poziciji, Iskaz o promjenama na kapitalu, Iskaz o tokovima gotovine i Napomene uz finansijske iskaze, Banka objavljuje u posebnom dokumentu Finansijski izvještaji 31.12.2023 god. i Izveštaj nezavisnog revizora na svojoj internet stranici www.erstebank.me.

3. Podaci o sistemu upravljanja

3.1 Broj direktorskih pozicija članova organa upravljanja Banke

Na 31.12.2023. godine Banka je imala formirane organe upravljanja u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama i to:

- **Nadzorni odbor** (Christoph Schoefboeck, predsjednik NO, Krešimir Barić, zamjenik predsjednika NO, Sophie Pieringer, članica NO, Biljana Šćekić, članica NO i Željko Uljarević, član NO). Nadzorni odbor je formirao i odbore NO u skladu sa regulativom i to: Revizorski odbor, Odbor za rizike, Odbor za primanja i Odbor za imenovanja. Tokom 2023. godine rad Nadzornog odbora je takođe bio usmjeren na ispunjenje obaveza definisanih zakonskom regulativom i podzakonskim aktima, kao i Statutom i drugim opštim aktima Banke. Nadzorni odbor Banke je redovno razmatrao sva pitanja od značaja za rad Banke te je u skladu sa planiranom dinamikom i svojim nadležnostima blagovremeno donosio odluke iz svog djelokruga.

Sjednice Nadzornog odbora su održavane najmanje jednom u tri mjeseca, u skladu sa zakonskom obavezom. Tokom 2023. godine održano je sedam (7) sjednica dok se Nadzorni odbora pet (5) puta izjasnio korespondentnim putem.

- **Upravni odbor:**

1. Aleksa Lukić, predsjednik Upravnog odbora
Nadležan za Sektor stanovništva, Sektor privrede, Sektor razvoja poslovanja za fizička i pravna lica, Sektor riznice, Službu marketinga, Službu komunikacija i Službu ljudskih resursa.
2. Darko Keković, član Upravnog odbora
Nadležan za Službu za informacionu sigurnost i kontinuitet poslovanja, Sektor informacione tehnologije i organizacije, Sektor procesinga, Sektor upravljanja imovinom, Sektor direktnih kanala.
3. Damir Ivaštinović, član Upravnog odbora
Nadležan za Sektor finansija i računovodstva, Službu za strateško upravljanje rizicima, Sektor pravnih poslova, naplate, upravljanja lošim plasmanima i preuzetom imovinom, Sektor upravljanja kreditnim rizicima, Službu za upravljanje operativnim i IKT rizicima i ESG , Službu za sprječavanje prevara, Službu za sekretarske poslove i praćenje usklađenosti, Službu sprječavanja pranja novca, i Službu interne revizije.

Sjednice Upravnog odbora su u 2023. godini održavane po pravilu svakog utorka.

Rad Upravnog odbora bio je usmjeren na ispunjenje obaveza definisanih zakonskom regulativom i podzakonskim aktima, kao i Statutom i drugim opštim aktima Banke.

Banka je uspostavila Odbor za rizike i tokom 2023. godini održano je devet sjednica.

4. Ciljevi i politike upravljanja rizikom

4.1 Strategije i postupci upravljanja svim kategorijama rizika

Strategija upravljanja rizicima je sveobuhvatna i ključni je koncept upravljanja rizikom Banke i to na način da se rizik identifikuje i procjenjuje, da se ovladava rizikom, tj. utiče na njegovo smanjenje, da se vrši praćenje rizika, kao i da se obezbijede ovlaštenja i odgovornosti za upravljanje rizicima. Strategija podrazumijeva izbor pravaca, metoda i instrumenata za realizaciju poslovnih ciljeva Banke sa stanovišta upravljanja rizicima. Ona obezbjeđuje informacije korisne u procesu upravljanja rizicima tako što nastoji pružiti opšte principe, zadatke i zahtjeve za integrisano upravljanje rizicima.

Unutrašnji akti o upravljanju rizicima podrazumijevaju Strategiju upravljanja rizicima, Sklonost preuzimanju rizika (RAS), kao i pojedinačne politike i procedure upravljanja rizicima.

Banka je kroz strategije i politike upravljanja rizicima uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima, koji omogućava upravljanje svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, obezbjeđujući tako usklađenost rizičnog profila Banke sa prihvatljivim nivoom rizika, odnosno sklonošću Banke ka rizicima. Uspostavljeni sistem upravljanja rizicima srazmjeran je prirodi, obimu i složenosti poslovnih aktivnosti Banke.

Banka setom internih akata, koji usvajaju Upravni i Nadzorni odbor uređuje sistem upravljanja rizicima. Sveobuhvatni set internih akata, za čije sprovođenje su zaduženi izvršni direktori Banke i stručne službe Banke, čine Strategija upravljanja rizicima, politike i procedure upravljanja rizicima, procedure za upravljanje pojedinačnim rizicima, kao i ostali interni akti, i njima se detaljnije definišu:

- praćenje i upravljanje kreditnim rizikom sa ciljem minimiziranja gubitka po osnovu kreditnog rizika;
- način obezbjeđivanja zadovoljavajuće likvidnosti;
- minimizacija uticaja na rezultat Banke, kao posljedica negativnog uticaja koji proizilaze iz tržišnih rizika;
- efikasno upravljanje operativnim rizicima, odnosno sprečavanje nastanka gubitaka po osnovu štetnih događaja koji su posljedica operativnog rizika.
- efikasno upravljanje rizikom prevare po principu „nulte tolerancije“ prema prevarama.

Ovim aktima se nastoje pružiti opšti principi, zadaci i zahtjevi za integrisano upravljanje rizicima i njegovih važnih komponenti kako bi se u krajnjem ispunili zahtjevi za procjenom adekvatnosti internog kapitala (ICAAP).

Preuzimanje rizika ključna je uloga banke i značajna komponenta poslovnog modela Erste Banke, dok je adekvatnost kapitala osnovni preduslov takvog modela poslovanja. ICAAP u osnovi služi za procjenu o tome može li sebi Banka "priuštiti" preuzete rizike upoređujući rizičnost portfelja (uključujući sve vrste rizika) sa kapitalom Banke, odnosno potencijalom za pokriće (Coverage potential). ICAAP okvir je osmišljen na način da podrži upravljanje rizicima Banke i upravljanje kapitalom, kako bi Banka u svakom trenutku imala dovoljan nivo kapitala koja odražava profil rizičnosti Banke te karakteristike i pravce kretanja njenog portfelja.

Strategija upravljanja rizicima i RAS jasno određuju ukupne visine svih vrsta rizika koje Banka smatra prihvatljivim, u cilju smanjenja potencijalnih negativnih efekata na kapital i finansijsku poziciju Banke. Definisane sklonosti ka rizicima predstavlja preduslov u uspostavljanju efikasnog sistema upravljanja rizicima. Efikasno upravljanje rizicima podrazumijeva identifikaciju, procjenu, mjerenje i kontrolu izloženosti prema svim rizicima uz istovremeno optimiziranje preuzetih rizika radi ostvarenja svih bančnih poslovnih planova.

Svrha strategije je definisanje okvira kojim se određuje sklonost preuzimanja rizika za pojedine vrste rizika kako bi se pravovremeno uočila i promjena u profilu rizičnosti Banke.

To, između ostalog, uključuje određivanje:

- vrste i uzroka rizika;
- odgovornosti za upravljanje pojedinom vrstom rizika;
- mjerenje i upravljanje pojedinim rizikom.

Izjava o sklonosti preuzimanju rizika Banke (RAS) predstavlja stratešku izjavu o maksimalnom nivou rizika koji je Banka spremna preuzeti kako bi ispunila poslovne ciljeve. RAS predstavlja značajno i obavezujuće ograničenje poslovnih aktivnosti u okviru ukupne sklonosti preuzimanju rizika kroz okidače/limite odobrene od strane Uprave, Odbora za rizike Nadzornog odbora i Nadzornog Odbora. RAS Banke integrisan je u strukturne procese Banke; uključujući poslovnu strategiju i strategiju rizika, proces budžetiranja, planiranje kapitala i likvidnosti, plan oporavka, testiranje otpornosti na stres i okvir nagrađivanja.

Izjava o sklonosti preuzimanju rizika Banke :

- sastoji se od ključnih pokazatelja rizika koji pružaju kvantitativne smjernice za upravljanje povratom u odnosu na rizik;
- sadrži kvalitativne izjave u obliku ključnih principa rizika koje su dio smjernica upravljanja rizicima;
- postavlja granice limita (strateških i operativnih) i ciljanih vrijednosti, i
- ključan je faktor u procesu godišnjeg strateškog planiranja pružajući sveobuhvatan pogled na kapital, likvidnost, kao i povrat u odnosu na rizik.

Ključni ciljevi RAS-a Banke su:

- obezbijediti dodatne resurse za podršku poslovanju Banke u svakom trenutku, kao i za ublažavanje uticaja stresnih događaja na tržištu,
- postaviti granice za određivanje ciljane vrijednosti povraćaja u odnosu na rizik Banke,
- definisati nivo pri kojem se pokreće detaljna analiza, proces eskalacije, i implementacija strategija mitigacije (smanjenja) rizika,
- predstavlja osnovu za kontinuirani nadzor kroz izvještaj o kojem redovno raspravlja Upravni odbor, Odbor za rizike Nadzornog odbora i Nadzorni odbor,
- čini ključni dio procesa godišnjeg strateškog planiranja,
- očuvanje i promovisanje percepcije finansijske snage Banke¹ te robusnost kontrola i sistema,

---

¹ Različite definicije „finansijske snage” se primjenjuju na zasebne vlasnike: stabilna isplata dividendi i rast vrijednosti akcija; povjerioci: redovna isplata kamata i otplata duga u nominalnoj vrijednosti; zaposleni: zaštita radnih mjesta i stabilan dohodak; društvo: plaćanje poreza; fondovi: sredstva za dobrotvorne svrhe.

- predstavlja značajan faktor koji učestvuje u programu nagrađivanja Banke, s obzirom na to da utvrđivanje godišnjih nagrada zahtijeva da pokazatelji rizika budu u okvirima zadatim RAS-om.

Banka je identifikovala i definisala ključne rizike kojima je izložena u svom poslovanju, koji u obuhvaćeni Procjenom materijalnosti rizika.

4.2 Struktura i organizacija funkcije upravljanja rizicima

Služba za strateško upravljanje rizicima je organizovana na način da se efikasno upravlja svim materijalno značajnim rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, pri čemu je fokus stavljen na upravljanje kreditnim rizikom, rizikom likvidnosti, tržišnim rizicima.

Služba za strateško upravljanje rizicima je odgovorna za sistem izvještavanja Upravnog i Nadzornog odbora sa područja upravljanja rizicima. Izvještavanje se odvija u okviru standardizovanih izvještaja koji se izrađuju na osnovu metodologija za mjerenje i praćenje pojedinih vrsta rizika.

Krajnja odgovornost za upravljanje rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, pripada Nadzornom Odboru Banke, koji obavljaju svoju funkciju u skladu sa projektovanim poslovnim ciljevima i strategijom o preuzimanju i upravljanju rizicima Banke.

Upravni odbor Banke pruža cjelokupni nadzor nad upravljanjem rizicima i kapitalom Banke i odgovoran je za definisanje i implementiranje sveobuhvatne i usklađene poslovne strategije i strategije rizika Banke.

Za upravljanje kreditnim rizikom pravnih i fizičkih lica, prema novoj organizacionoj strukturi zadužene su Služba za upravljanje kreditnim rizikom pravnih lica i Služba za upravljanje kreditnim rizikom fizičkih lica, dok se praćenje i upravljanje operativnim rizicima odvija u okviru Službe za upravljanje operativnim rizicima i informacionu sigurnost.

Služba za strateško upravljanje rizicima ima sljedeće odgovornosti: definiše i predlaže na usvajanje Upravnom i Nadzornom Odboru Strategiju i politike, procedure i metodologije iz dijela rizika likvidnosti, tržišnih rizika, kao i kreditnog rizika, razvija modele i metodologije za identifikovanje, mjerenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Služba za upravljanje kreditnim rizikom pravnih i fizičkih lica definišu i predlažu na usvajanje Upravnom i Nadzornom politike i procedure, vrše identifikovanje, mjerenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu iz dijela kreditnog rizika pravnih i fizičkih lica.

Služba za upravljanje operativnim rizicima i informacionu sigurnost definiše i predlaže na usvajanje Upravnom Odboru politike, pravilnike i procedure, vrši identifikovanje, mjerenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu iz dijela upravljanja operativnim rizicima.

4.3 Obim i vrsta sistema izvještavanja i mjerenje rizika

Služba za strateško upravljanje rizicima odgovorna je za sistem izvještavanja sa područja upravljanja rizicima. Izvještavanje se odvija u okviru standardizovanih izvještaja koji se izrađuju na osnovu metodologija za mjerenje i praćenje pojedinih vrsta rizika, te uspostavljanje odgovarajuće baze podataka.

Izvještaji pružaju dovoljno informacija o ukupnoj izloženosti prema različitim vrstama rizika, zemljama, industrijama i grupama klijenata, koncentracijama na nivou individualnih klijenata i ostalim koncentracijama, predviđanjima plasmana i investicija, mjerama izloženosti tržišnom riziku, racijama likvidnosti, odstupanju od utvrđenih limita, itd. Izvještaji se pripremaju i dostavljaju nadležnima na dnevnom, sedmičnom, mjesečnom i kvartalnom nivou, kao i u skladu sa zahtjevima istih.

Sistemi mjerenja rizika su sastavni dio politika i ostalih internih akata kojima je uređen sistem upravljanja rizicima. Oni su u skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore, dio su interne metodologije koja je u skladu sa bazelskim standardima i dobrom bankarskom praksom.

Kao dio sistema upravljanja rizikom, Banka je usredsređena na aktivno ublažavanje rizika putem uzimanja kolaterala kao sredstva obezbjeđenja i umanjenja izloženosti kreditnom riziku. Banka uzima što je više moguće kolaterala, što direktno zavisi od tekuće tržišne situacije, kao i od poslovne konkurencije. Prilikom prihvatanja instrumenata kreditne zaštite, Banka prednost daje kolateralima koji se mogu brzo i jednostavno realizovati. Prihvatanje i vrednovanje instrumenata kreditne zaštite, kao i upravljanje njima, detaljno je objašnjeno u Katalogu kolaterala.

4.4 Zaštita od rizika i ublažavanja rizika, kao i strategije i postupci za praćenje stalne efikasnosti zaštite od rizika i ublažavanja rizika

Pored zakonskih i podzakonskih akata koje propisuje Centralna banka Crne Gore, područje upravljanja rizicima je uređeno i odgovarajućim internim aktima na nivou Erste banke. Značajni interni akti Banke su: Strategija upravljanja rizicima, Strateški i Gidišnji plan za upravljanje kapitalom, Kreditne politike i načela, ILAAP Politika, ICAAP politika i procedura, Politika za upravljanje rizikom zemlje, Politika o upravljanju operativnim rizikom, Pravilnik o upravljanju tržišnim rizicima, Politika o upravljanju kamatnim rizikom u knjizi banke. i dr.

4.5 Izjave organa upravljanja Banke o primjerenosti mehanizama za upravljanje rizičnim profilom i strategiji Banke

Usvajanjem ovog izvještaja organi uprave izjavljuju da su mehanizmi za upravljanje rizičnim profilom i kao i strategija Banke primjereni.

U tablici u nastavku dat je pregled direktorskih pozicija članova upravljanja Banke:

Direktorske pozicije članova upravljanja u okviru Banke
1. Direktor Sektora procesinga
2. Direktor Sektora upravljanja imovinom
3. Direktor Sektora IT i organizacije
4. Direktor Sektora direktnih kanala
5. Direktor Sektora riznice
6. Direktor Sektora razvoja poslovanja za fizička i pravna lica
7. Direktor Sektora privrede
8. Direktor Sektora stanovništva
9. Direktor Sektora pravnih poslova, naplate, upravljanja lošim plasmanima i preuzetom imovinom
10. Direktor Sektora upravljanja kreditnim rizicima
11. Direktor Sektora finansija i računovodstva
12. Direktor Službe ljudskih resursa
13. Direktor Službe marketinga
14. Direktor Službe komunikacija
15. Direktor Službe za upravljanje operativnim i IKT rizicima i ESG
16. Direktor Službe za sprečavanje prevara
17. Direktor Službe za strateško upravljanje rizicima
18. Direktor Službe za sekretarske poslove i praćenje usklađenosti
19. Direktor Službe interne revizije
20. Rukovodilac Službe za sprječavanje pranja novca
21. Rukovodilac Službe za informacionu sigurnost i kontinuitet poslovanja

4.7 Politike i procedure koje se odnose na izbor i procjenu ispunjenosti uslova za članove organa upravljanja kreditne institucije

Banka ima usvojenu i Politiku i Proceduru o procjeni primjerenosti ključnih funkcija Banke.

Politika o procjeni primjerenosti predsjednika Upravnog odbora, člana Upravnog odbora, člana Nadzornog odbora i nosioca ključne funkcije u Erste bank AD Podgorica, opisuje postupak, potrebnu dokumentaciju i kriterijume vezane za imenovanje i ponovno imenovanje, odnosno izbor i ponovni izbor lica koji su članovi Nadzornog odbora, Upravnog odbora i nosiloci ključnih funkcija u Banci.

Tokom postupka procjene primjerenosti preispituju se uslovi koje članovi Nadzornog odbora, predsjednik i članovi Upravnog odbora moraju ispunjavati.

Ovo se posebno odnosi na:

1. Dobar ugled, iskreno i pošteno djelovanje članova Nadzornog i Upravnog odbora;
2. Stručna znanja i sposobnost članova Nadzornog i Upravnog odbora potrebno za obavljanje dužnosti u područjima iz njihove nadležnosti;
3. Odgovarajuće iskustvo članova Nadzornog i Upravnog odbora potrebno za obavljanje dužnosti u područjima iz njihove nadležnosti;
4. Sposobnost iskazivanja nezavisnog mišljenja članova Nadzornog i Upravnog odbora odnosno nepostojanje sukoba interesa kojim se ne može upravljati na način koji osigurava nezavisnost mišljenja;
5. Ispunjavanje uslova utvrđenih Zakonom o privrednim društvima;
6. Posvećenost ispunjavanju obaveza;
7. Kolektivnu primjerenost.

4.8 Politiku raznovrsnosti pri izboru članova organa upravljanja, svrhu i sve relevantne ciljeve te politike, kao i mjeru u kojoj su svrha i ciljevi politike ostvareni

Svrha Politike jeste da opiše kako Erste bank AD Podgorica djeluje unutar zadatog društvenog konteksta i što raznovrsnost i uključenost znače za Banku u opštem smislu. U samom dokumentu definisane su uloge i odgovornosti kao i opšte smjernice razvoja, primjene i prilagođavanja ciljeva i strategije raznovrsnosti i uključenosti.

Raznovrsnost

- razumijevanje kako je svaki pojedinac jedinstven i prepoznavanje naših individualnih razlika. Razlike mogu biti vezane za demografske faktore (npr. nacionalnost, pol, polna orijentacija, rodni identitet, socio-ekonomski status, dob), kao i kognitivne dimenzije.

Uključenost

- stvaranje okruženja u kojem se prema svakom pojedincu odnosi ravnopravno i s poštovanjem, tako da se osjeća cijenjeno i uključeno. U takvom okruženju osoba može slobodno izreći svoje mišljenje, bez nelagode ili straha, ima podršku u ličnom razvoju i podsticaj da pruži najbolje od sebe.

Banka nastoji obezbijediti jednake mogućnosti za razvoj potencijala svim svojim zaposlenima. Kako bi to ostvarila, fokus je na sljedeća četiri područja:

- **Zabrana diskriminacije i nasilja:**

- Banka će odrediti kontakt osobu ovlašćenu da prima i rješava pritužbe zaposlenih vezano za zaštitu dostojanstva i zaštitu od diskriminacije;
- definisati jasnu i transparentnu politiku ili postupak djelovanja u slučaju diskriminacije i nasilja;
- obezbijediti dodatnu edukaciju i mjere za podizanje svijesti o sprječavanju diskriminacije i nasilja zaposlenima i rukovodiocima na trajnoj osnovi;

- sprovoditi godišnju analizu vezanu za rodno uslovljenu razliku u platama između muškaraca i žena te inicirati korektivne mjere tamo gdje se pokaže da je to potrebno.
- **Žene na rukovodećim pozicijama**
- Ciljevi postavljeni za period do 2026 godine

Banka	Cilj 2023	Cilj 2026
Udio žena, Uprava i B-1	40%	45%
Udio žena, NO i Uprava	25%	37.5%

Kako bismo postigli ove ciljeve, nastavićemo razvijati korporativnu kulturu uključenosti i razbijati stereotipe vezane za polne uloge te oblikovati radno okruženje koje je fleksibilno i omogućava postizanje ravnoteže između posla i privatnog života. Posebnu pažnju posvetićemo edukaciji menadžmenta kao onih koji donose odluke i kreiranju benefita za zaposlene koji podržavaju žene u usklađivanju karijere i porodice.

- **Odabir novih zaposlenih, dodatno osposobljavanje i razvoj.**
- **Usklađivanje privatnog života i karijere.**

4.9 Opis toka podataka o upravljanju rizicima prema organima upravljanja

Podaci o upravljanju rizicima dostavljaju se nadležnim organima upravljanja u skladu sa regulativom. Upravnom odboru dostavljaju se mjesečni izvještaji o upravljanju kreditnim rizikom, tržišnim rizicima, riziku likvidnosti, operativnim rizicima. Dodatno UO i NO u skladu sa svojim nadležnostima usvajaju interne akte iz oblasti upravljanja rizicima. Odbor za rizike i NO na kvartalnom nivou razmatraju izvještaje iz ove oblasti.

5. Podaci o regulatornom kapitalu

5.1 Struktura regulatornog kapitala

Struktura regulatornog kapitala na 31.12.2023.godine data je u sledećoj tabeli:

	(000 EUR)
OPIS POZICIJE	IZNOS
REGULATORNI KAPITAL	105.114
OSNOVNI KAPITAL (Tier 1)	105.114
REDOVNI OSNOVNI KAPITAL (CET 1)	105.114
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	6.910
plaćeni instrumenti kapitala	5.339
od čega: instrumenti kapitala koje upisuju državni organi u vanrednim situacijama	
napomena: instrumenti kapitala koji se ne priznaju	
emisiona premija (premija na akcije)	1.571
(-) sopstveni instrumenti redovnog osnovnog kapitala	0
Neraspoređena (zadržana) dobit	105.702
Neraspoređena (zadržana) dobit iz prethodnih godina	105.702
priznata dobit ili gubitak (tekuće godine)	0
dobit ili gubitak koji pripadaju vlasnicima matičnog društva (poz 22 iz BU)	15.628
(-) iznos dobiti ostvarene u toku tekuće godine ili dobiti ostvarene na kraju tekuće godine koji ne zadovoljava uslove za priznavanje	15.628
Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit (ukupni ostali rezultat) - FVOCI	-2.401
dobici ili gubici nastali ponovnim vrednovanjem instrumenata raspoloživih za prodaju utvrđenih u skladu sa MSFI 9	-2.401
ostali dobiti ili gubici uključeni u ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu sa MRS 1	-10
Ostale rezerve	300
Rezerve za opšte bankarske rizike	
Usklađivanja redovnog osnovnog kapitala zbog prudencijalnih filtera	-54
(-) usklađivanja vrednovanja zbog zahtjeva za oprezno (prudencijalno) vrednovanje (AVA)	54
(-) usklađivanja vrednovanja izračunata prema jednostavnom pristupu	54
(-) Goodwill	0
(-) Ostala nematerijalna imovina	3.394
(-) ostala nematerijalna imovina prije odbitka odloženih poreskih obaveza	3.394
(-) Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao dobra aktiva	1.501
(-) Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao nekvalitetne izloženosti na koje se ne primjenjuje odbitna stavka od redovnog osnovnog kapitala iz člana 18 tačka 13 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija (nastale prije početka primjene te odluke)	449
DODATNI OSNOVNI KAPITAL (AT1)	0
DOPUNSKI KAPITAL (Tier 2)	0

Akcionarski kapital Banke sastoji se od 5.339 običnih akcija od kojih svaka ima nominalnu vrijednost 1.000,00 Eur.

5.2 Potpuno usklađivanje i umanjenja koja se primjenjuju na stavke regulatornog kapitala

Ukupna usklađivanja stavki redovnog osnovnog kapitala iznose 54 hilj. Eur, i odnosi se na usklađivanja vrednovanja zbog zahtjeva za oprezno (prudencijalno) vrednovanje (AVA) prema jednostavnog principu.

Ostale odbitne stavke od redovnog osnovnog kapitala čine, nematerijalna imovina (3,394 hilj. Eur), pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao dobra aktiva (1,501 hilj. Eur), pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao nekvalitetne izloženosti na koje se ne primjenjuje odbitna stavka od redovnog osnovnog kapitala (449 hilj. Eur).

Banka u sastavu regulatornog kapitala nema instrumente AT1 kapitala, kao ni instrumente dopunskog kapitala.

Prudencijalni filteri koje Banka primjenjuje u skladu sa čl. 14 do 17 Odluke o adekvatnosti kapitala, odnose se na usklađivanja vrednovanja zbog zahtjeva za oprezno (prudencijalno) vrednovanja (AVA). Banka usklađivanja vrednovanja po ovom osnovu izračunava prema jednostavnom principu.

5.3 Uslove instrumenata redovnog osnovnog kapitala, dodatnog osnovnog kapitala i dopunskog kapitala

Osnovni element regulatornog kapitala:

- uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti. Banka ima 5.339 izdatih akcija, nominalne vrijednosti 1.000,00 Eura.
- Naplaćene emisije premije;
- Neraspoređena zadržana dobit;
- Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit (ukupni ostali rezultat) FVOCI;
- Ostale rezerve;
- Usklađivanja redovnog osnovnog kapitala zbog prudencijalnih filtera;
- Ostala nematerijalna imovina;
- Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao dobra aktiva;
- Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao nekvalitetne izloženosti na koje se ne primjenjuje odbaiva stavka od redovnog osnovnog kapitala.

Banka nema elemente dodatnog i dopunskog kapitala.

5.4 Sveobuhvatno objašnjenje osnove na kojoj su izračunate stope kapitala, ako su te stope kapitala izračunate primjenom elemenata regulatornog kapitala koji su utvrđeni na osnovi koja nije određena u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala

Nije primjenjivo za Banku.

6. Podaci o kapitalnim zahtjevima i iznosi rizikom ponderisanih izloženosti

6.1 Rezime pristupa kreditne institucije procjeni adekvatnosti internog kapitala za podršku tekućim i budućim aktivnostima

Banka je uspostavila proces procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP-Internal capital adequacy assesment process). Uspostavljeni ICAAP usklađen je sa standardima Erste Grupe i regulativom Centralne banke.

Postupak procjene adekvatnosti internog kapitala uključene su sljedeći organi i organizacione jedinice Banke:

Nadzorni odbor / Odbor za rizike Nadzornog odbora

Nadzorni odbor i Odbor za rizike Nadzornog odbora informisani su / primaju na znanje sve relevantne ICAAP rezultate i donosi odluke najvišeg nivoa.

Takođe, Izjavu o sklonosti preuzimanja rizika i Strategiju Rizika odobrava Odbor za rizike Nadzornog Odbora i Nadzorni odbor.

Upravni odbor

Upravni odbor je najviše tijelo koje donosi odluke vezane za komponente ICAAP okvira. Upravni odbor na redovnoj osnovi prima ICAAP izvještaj, Izvještaj o iskorišćenosti strateških i RAS limita, Izvještaj o iskorišćenosti limita prema industrijama. Upravni Odbor se redovno obavještava o planiranim kretanjima adekvatnosti internog kapitala Banke u sklopu procesa izrade budžeta i planiranja.

Upravni odbor, Odbor za rizike i Nadzorni odbor Banke redovno se izvještavaju o kretanju adekvatnosti internog kapitala i stresirane adekvatnosti internog kapitala Banke, putem ICAAP izvještaja i Izvještaja o iskorišćenosti strateških limita.

CRO EBM

CRO ima cjelokupnu odgovornost za ICAAP okvir unutar Uprave. Konkretno, CRO pruža opšte smjernice, obezbjeđuje odgovarajuću podršku upravljanju komponentama ICAAP-a i odlučuje o pojedinačnim pitanjima ICAAP-a i na kraju odlučuje o potrebnim prilagođavanjima ICAAP okvira.

Služba za strateško upravljanje rizicima ima operativnu odgovornost za razvoj, primjenu i održavanje komponenti ICAAP okvira Banke. Odgovorna je za sprovođenje i koordinaciju cjelokupnog ICAAP-a, donosi zaključke, predlaže akcije, predviđa trendove i radi izvještaje kojim se izvještava o rezultatima ICAAP-a. Odgovoran je za izračun parametara rizika, kao i za sprovođenje testiranja otpornosti na stres, procjenu materijalnosti rizika, i pruža podršku ostalim Sektorima/sluzbama u različitim područjima vezanim uz kvantifikaciju rizika, njihovu integraciju i sa time povezane postupke; sprovodi analizu kompleksne tržišne situacije, identifikaciju i mjerenje kako tržišnih tako i rizika likvidnosti kao i parametara navedenih rizika. Učestvuje pri unaprjeđenju metodologija izračuna adekvatnosti kapitala za tržišne rizike, učestvuje u procesu odobravanja novih proizvoda Službe riznice

Služba za strateško upravljanje rizicima odgovorna je za sljedeće sastavne djelove ICAAP-a:

- ✓ Strategija rizika
- ✓ Procjena materijalnosti rizika (RMA)
- ✓ Analiza rizika koncentracije (RCA)
- ✓ Izračun kapaciteta za preuzimanje rizika (RCC)
- ✓ Testiranje otpornosti na stres
- ✓ Planiranje rizika
- ✓ Plan oporavka
- ✓ Sklonost preuzimanje rizika (RAS) i limiti.

Služba za strateško upravljanje rizicima u sklopu ICAAP procesa saraduje i s drugim organizacionim jedinicama relevantnim za cjelokupni proces.

Metode i procedure kojima banka procjenjuje materijalnost rizika

Procjena materijalnosti rizika (RMA) procjenjuje materijalnost po vrsti rizika, a time i profil rizika Banke. RMA je godišnji proces čija je svrha sistematsko identifikovanje novih i procjena postojećih rizika na nivou Banke. Kao takav, RMA je integrisani dio ICAAP-a te ga viši menadžment koristi kao upravljački alat. Proces procjene rizika prikazan je na slici niže.

Banka je uspostavila redovan postupak identifikovanja rizika kojima već jest ili kojima može biti izložena, kao i rizicima koji proizilaze iz poslovnih aktivnosti. Proces identifikovanja rizika nastaje kao rezultat popisa i rizika i njihovih karakteristika (tj. definicija), formirajući popis rizika Banke. Prilikom izrade popisa rizika Banka na proporcionalan način uzima u obzir temeljne rizike, koji proizilaze iz finansijskih i nefinansijskih aktivnosti, uzimajući u obzir njihov mogući uticaj na Banku. Ti rizici se posljedično kategorizuju u grupe (npr. u kreditni rizik, tržišni rizik itd) i formiraju taksonomiju rizika Banke.

Kao rezultat procesa identifikacije rizika, ključne kategorije rizika u Banci su kreditni rizik, tržišni rizik, rizik likvidnosti, operativni rizik, ostali i transverzalni rizici. U okviru ostalih i transverzalnih rizika uključeni su: strateški i reputacioni rizik, rizik uskladenosti, makroekonomski rizik, politički rizik, rizik po javno zdravlje i EGS rizici). Materijalnost ESG rizika procjenjuje se u sklopu godišnje procjene materijalnosti rizika. Rizici klimatskih promjena, te drugi povezani rizici, integrisani su u procjenu materijalnosti rizika Banke. ESG rizici identifikuju se i klasifikuju kao transverzalni rizici, a time se njihova materijalnost procjenjuje u okviru postojećih vrsta rizika (rizik neadekvatne adekvatnosti kapitala, kreditni, likvidnosni, rizik kamatne stope, operativni, rizik profitabilnosti i ostali tipovi rizika među kojima su tržišni rizik, aml rizik/rizik usklađenosti, reputacioni i sl) pomoću kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja.

Banka je uspostavila metodologiju mjerenja za svaku vrstu rizika koja je takođe podložna redovnoj reviziji. Za većinu vrsta rizika definisan je skup kvantitativnih pokazatelja koji su podržani kvalitativnim izjavama. Vrste rizika koje se ne mogu adekvatno ocijeniti kvantitativnim pokazateljima, ocjenjuju se kvalitativnom analizom u obliku upitnika s unaprijed definisanim pokretačima rizika, među kojima se najmanje jedan od pokretača rizika može kvantifikovati. Rizici se ocjenjuju / razvrstavaju u jednu od sledećih kategorija:

- **Ne postoji:** Banka nije izložena riziku,
- **Nizak:** rizik postoji, ali je nematerijalan u odnosu na ukupnu izloženost riziku, profitabilnost i raspoloživi kapital;
- **Srednji:** rizik s potencijalno značajnim uticajem na profitabilnost Banke i / ili njenu solventnost / kapitalnu osnovu; menadžment putem RMA redovno preispituje ublažava li uspostavljeni okvir za upravljanje rizicima u dovoljnoj mjeri rizika bez raspodjele ekonomskog kapitala (ili na drugi način, uz razmatranje izdvajanja ekonomskog kapitala);
- **Visok:** najkritičniji rizici u skladu s poslovnim modelom koji mogu značajno uticati na održivost Banke, zahtijevaju najobimniji okvir za upravljanje rizicima uz izdvajanje ekonomskog kapitala u slučaju kada se to smatra razumnim i mogućim, a isto treba biti prezentovano i predloženo Upravi .

Rizik se smatra značajnim ako bi njegova materijalizacija, izostavljanje ili pogrešno prikazivanje značajno promijenilo ili uticalo na adekvatnost kapitala, profitabilnost ili kontinuitet Banke s ekonomske perspektive. Stoga se rizici ocijenjeni kao „visoki“ i „srednji“ tokom postupka procjene značajnosti rizika (RMA) smatraju materijalnim za Banku, dok se rizici ocijenjeni kao „niski“ smatraju nematerijalnim.

RMA rezultira ocjenama koje definišu značajnost svake vrste rizika i formiraju ukupni profil rizika Banke, te pruža informacije o očekivanom razvoju profila rizika u horizontu.

Uvidi dobijeni procjenom koriste se za poboljšanje prakse upravljanja rizikom i za dalje ublažavanje rizika unutar Banke. **Tehnike ublažavanja rizika** prilagođene su karakteristikama svakog pojedinog rizika, a generalni zahtjevi se temelje na stepenu značajnosti, kako je navedeno u tablici u nastavku:

Izloženost riziku	Procjena	Materijalnost	Ublažavanje rizika	
			Upravljački okvir	Ekonomski kapital
Ne	Ne postoji	Ne postoji izloženost riziku	nije relevantno	Ne
Da	Nizak	Nematerijalan	- Infrastruktura (podaci / sustavi) - Politike/procedure za identifikaciju i upravljanje rizikom	U koliko je zahtijevano u okviru P1
Da	Srednji	Materijalan	- Infrastruktura (podaci / sustavi) - Politike/procedure za identifikaciju i upravljanje rizikom - Kontrole rizika i limita - Proces i eskalacije i adresiranje prekoračenja limita - Testiranje otpornosti na stres/analiza o sjetljivosti	Razmatranje kapitalnih zahtjeva od strane Uprave
Da	Visok	Materijalan	- Infrastruktura (podaci / sustavi) - Politike/procedure za identifikaciju i upravljanje rizikom - Kontrole rizika i limita - Proces i eskalacije i adresiranje prekoračenja limita - Testiranje otpornosti na stres/analiza o sjetljivosti - Povećana pozornost od strane menadžmenta	Razmatranje kapitalnih zahtjeva od strane Uprave

Zavisno od stepena materijalnosti, upravljački okvir sastoji se od:

Za „Nizak“:

- standardi (politike i / ili procedure) za osiguranje adekvatne i primjerene identifikacije rizika i upravljanja, poput mjerenja, procjene i izvještavanja;
- potrebna infrastruktura, uključujući podatke / sisteme, kako bi se omogućilo adekvatno upravljanje rizikom i izvještavanje u skladu s regulatornim ili internim zahtjevima.

Za „Srednji“: okvir upravljanja rizikom za ocjenu „nizak“ dodatno se proširuje:

- limitima uspostavljenim u skladu s apetitom za rizik Banke;
- kontrolama rizika koje osiguravaju pravovremenu i kontinuiranu identifikaciju, mjerenje, nadzor, upravljanje i ublažavanje rizika;
- definisanim procesima (upravljanje) eskalacije i adresiranje prekoračenja limita pomoću odgovarajućih procesa praćenja.

Za „Visok“: okvir upravljanja rizikom za ocjenu „srednji“ dodatno se proširuje:

- povećanom pažnjom na limite i kontrolama rizika od strane menadžmenta;
- monitoring i kontrolu izloženosti riziku potrebno je provoditi češće nego što to predviđa redovni proces upravljanja, pri čemu učestalost zavisi od prirode vrste rizika (npr. dnevno izvještavanje o riziku likvidnosti, dnevno izvještavanje za 'single name' koncentracije itd.).

Dalje, materijalni tipovi rizika mogu se pokriti izdvajanjem ekonomskog kapitala u Izračunu kapaciteta za preuzimanje rizika RCC-u Banke, pod uslovom da je rizik pouzdano mjerljiv i da se alokacija kapitala smatra smislenom na temelju odluke Uprave.

Transverzalni rizici u načelu proizlaze iz operativnog okruženja, a njihova procjena (niska/srednja/visoka) ukazuje na potreban nivo opreznosti od strane menadžmenta. Obzirom da se transverzalni rizici reflektuju kroz više ključnih kategorija, potencijalni utjecaj na profitabilnost Banke i/ili njenu solventnost/kapital, procjenjuje se kroz utjecaj na pojedine vrste rizika. Ekonomski kapital se obračunava kroz uticaj na pojedine vrste rizika (indirektno), sprječavajući dvostruko računanje rizika.

Ako se ocjena značajnosti rizika promijeni kao rezultat procesa godišnjeg ocjenjivanja, okvir upravljanja rizikom primijenjen za taj specifični rizik mora se preispitati / redefinisati, kao i prethodna odluka o izdvajanju ili ne izdvajanju ekonomskog kapitala.

RMA služi i kao input za dizajn i definisanje Strategije rizika i Sklonosti upravljanju rizika Banke. Ključni ishodi i preporuke RMA razmatraju se u dizajnu scenarija i izboru sveobuhvatnih i reverznih testova otpornosti na stres.

Procjena materijalnosti rizika koju sprovodi Banka mora biti sveobuhvatna i na odgovarajući način prikazati njen profil rizika. Banka preuzima punu odgovornost za sveobuhvatnost RMA i pokrivenost svih relevantnih vrsta rizika. Pri određivanju popisa i taksonomije rizika, Banka mora koristiti vrste rizika i definicije sadržane u popisu rizika ESB grupe. Budući da ESB grupa mora obuhvatiti i analizirati sve vrste rizika kojima je ESB Grupa izložena ili kojima može biti izložena, Banka je obavezna obavijestiti i uskladiti se s ESB grupom o svim izmjenama i dopunama koje će se uključiti u popis rizika i taksonomiju Banke kao i popis rizika i taksonomiju ESB grupe.

6.2 Rezultat postupka procjene adekvatnosti internog kapitala, u skladu sa propisom kojim se uređuje procjena adekvatnosti internog kapitala

Proces procjene adekvatnosti internog kapitala čine:

- *Utvrđivanje materijalne značajnosti rizika:* proces procjene adekvatnosti internog kapitala (ICAAP) za polaznu pretpostavku ima procjenu materijalnosti rizika kojima je Banka izložena kako bi se utvrdila potreba za izračun kapitalnih zahtjeva za pojedine rizike. Pri procjeni materijalnosti rizika, Banka razmatra sve rizike kojima je izložena, odnosno koje preuzima. Preuzeti rizici se dijele na značajne, za koje je potrebno imati kapitalno pokriće i na rizike koji ne treba da imaju kapitalno pokriće, odnosno rizike za koje nije potrebna kapitalna zaštita, budući da su procijenjeni kao nematerijalni.

U tabeli u nastavku prikazani su značajni rizici:

Rizik	Ocjena značaja rizika	Obrazloženje ocjene značaja rizika	Uloga u ICAAP-u	
			Kvalitativni (DA/NE)	Kvantitativni (DA/NE)
Kreditni rizik	Visok	Kreditni rizik na 31.12.2023. godine ne pokazuje promjene profila (iako u okviru pojedinih podtipova kreditnog rizika su primjetna poboljšanja) u odnosu na kraj 2022. godine. Ukupna "Visoka" ocjena materijalnosti je generisana visokom ocjenom materijalnosti Rizika neispunjenja obaveze, koja je procijenjena takvom najviše zbog najvećeg potrebnog kapitala koji taj rizik zahtijeva.		DA
Tržišni rizik	Srednji	Ukupna procjena značajnosti tržišnog rizika u Banci je "Srednji" sa stabilnim izgledima. Tržišni rizik u knjizi banke ocijenjen je ocjenom „Srednji” prvenstveno zbog ocjene „Srednji” za rizik kamatne stope i zbog same prirode rizika.		DA
Rizik likvidnosti	Srednji	Osnovni izvori finansiranja su zadovoljavajući sa dovoljno rezervi ili alternativnih izvora finansiranja koji mogu pokriti blagu ili ozbiljnu kombinovanu krizu. Prisutne su određene koncentracija kod depozita po viđenju iz sektora privrede. Ukupna ocjena je "Nizak" sa stabilnim izgledima.		NE
Operativni rizik	Srednji	Rizik je ocijenjen kao "Srednji" sa stabilnim izgledima na bazi kvalitativnih i kvantitativnih procjena.		DA
Makroekonomski rizik	Visok	Makroekonomski rizik, iako poboljšan u određenim segmentima, i dalje je procijenjen kao "Visok" sa stabilnim izgledima. Očekivanja vezana za makroekonomski rizik (bez većih promjena) umnogome su uslovljena od razvoja situacije u vezi sa rješavanjem situacije u Ukrajini, konsolidacije javnih finansija i stvaranja povoljnog investicionog ambijenta		NE
Politički rizik	Srednji	Rizik je procijenjen kao Srednji uz primjetna poboljšanja u odnosu na prethodni period.		NE

U tabeli u nastavku su prikazani rizici koji nisu značajni:

Rizici koji nisu značajni	Objasnenje zašto rizik nije značajan
Reputacioni rizik	Metodologija za procjenu Reputacionog rizika je unaprijeđena u odnosu na prethodnu koja je bila ekspertski bazirana, kvalitativna, zavisno od vjerovatnoće nastanka određenog događaja i ozbiljnosti njegovog uticaja na aktivnosti Banke. Banka upravlja reputacionim rizikom nastojeći ga svesti na najmanji mogući nivo koristeći preventivne i kontrolne aktivnosti integrisano u sve poslovne postupke. Svi zaposleni Banke dužni su slijediti pravila Banke prilikom davanja izjava i izbjegavati radnje koje mogu imati negativne posljedice na reputaciju Banke. Procjena reputacionog rizika je „Niska" sa stabilnim izgledima . Izgledi za narednu godinu su bazirani na ekspertskom mišljenju.
Strateški rizik	Procjena značajnosti strateškog rizika je „Srednja" (ocjena 2) zbog novog rizika inovativne informacione tehnologije koji je procijenjen srednjim, sa stabilnim izgledima. Glavni strateški cilj Banke je komercijalno bankarstvo podržano kapitalom te stabilnim prihodima.
Rizik uskladjenosti	Banka posluje u skladu sa propisima, standardima, kodeksima ponašanja i internim aktima na svim nivoima, stoga je rizik uskladjenosti procijenjen kao „Nizak“.
Razrjeđivački rizik	Uticaj razrjeđivačkog rizika je nizak. Banka potpisuje cesiju, tako da svaki kupac potvrđuje da su kupljena potraživanja valjana.
Izloženost prema bankarstvu u sjenci	Banka ima izloženost prema dva klijenata, što čini 0,97% ukupne aktive. Veći dio izloženosti pokriven je državnim obveznicama.
Rizik upravljanja	EBM je vodjena sa pravilima strateškog upravljanja rizicima. Strateške inicijative i limiti su odgovarajuće prioritizovani.
Poslovni rizik	Banka prati jasno definisanu strategiju koju redovno ažurira kako bi osigurala dugoročnu održivu poziciju i kompetitivnu prednost.
Rizik osiguranja	Rizik osiguranja procjenjuje se kao „Nizak" sa stabilnim izgledima . Prihodi od proizvoda osiguranja rezultat su prihoda od provizija koji Banka prima od prodaje para-bankarskih proizvoda. Banka ne preuzima nikakve rizike povezane sa osiguranjem.
Rizik od prekomjerne poluge	Rizik prekomjerne poluge procjenjuje se na bazi automatskih pokazatelja i procjenjuje se kao „Nizak" sa stabilnim izgledima . Glavni automatski pokazatelj je ratio regulatorne poluge (ratio između Tier1 kapitala i Ukupnog iznosa izloženosti). Po RAS-u Banke zona zelenog je preko >5%.
Rizik investicionih nekretnina	Rizik nekretnina procjenjuje se kao „Nizak" sa stabilnim izgledima . Ulaganja u investicione nekretnine predstavljaju 0,04% ukupne imovine Banke.

Sistemski rizik	Sistemski rizik procjenjuje se kao “Nizak” sa stabilnim izgledima. Centralna banka Crne Gore (CBCG) obezbjeđuje stabilnost cjelokupnog finansijskog sistema sprovodeći adekvatan nadzor nad kreditnim institucijama
Rizik po javno zdravlje	Materijalnost je Srednja sa Stabilnim izgledima jer je pandemijska situacija trenutno pod kontrolom i ne očekuju se zatvaranja.
Rizik inovativne tehnologije	Materijalnost je SREDNJA sa STABILNIM izgledima.
ESG rizik	Materijalnost je „ Srednja “.

Rizici koji su procijenjeni kao značajni i neznčajni detaljnije su obuhvaćeni u Procjeni materijalnosti rizika Banke.

Obračun potrebnog internog kapitala za pojedinačne rizike:

Za obračun potrebnog kapitala za pojedinačne rizike, Banka koristi metode propisane za obračun kapitalnih zahtjeva, kao i interne pristupe mjerenja koji su detaljnije opisani u *Metodologiji za alokaciju rezultata stresnog testiranja u ICAAP*.

Profil rizika Banke predstavlja osnovu za izračun visine potrebnog internog kapitala. Profil rizičnosti Banke definisan je kao ukupan nivo izloženosti riziku koji je Banka spremna da prihvati kako bi postigla zacrtane strategijske ciljeve. Ukupan apetit za rizik determinisan je na način koji omogućava percepciju Banke kao stabilne, savremene i sigurne finansijske institucije od strane klijenata, deponenata, povjerilaca, vlasnika i ukupne privrede.

Kreditni rizik direktno zavisi od uspješnosti upravljanja kreditnim rizikom i apetita po kreditnom riziku, koji predstavlja prihvatanje ukupne izloženosti kreditnom riziku koja omogućava postizanje zacrtanih strategijskih ciljeva, u smislu postizanja planiranih rezultata, uz održavanje odgovarajućeg stepena pokrivanja portfelja rezervama i ciljnog nivoa adekvatnosti kapitala. Shodno tome, profil rizičnosti kod izloženosti kreditnom riziku određuje se na osnovu sveobuhvatne analize kreditnog portfolija po različitim osnovama: troškovima rizika, nekvalitetnim kreditima, industrijama, izloženosti na pojedinačnoj osnovi itd. U okviru područja upravljanja kreditnim rizikom, za potrebe procjene ESG rizika u segmentu velikih korporativnih i real estate klijenata razvijen je interni ESG upitnik koji se popunjava u procesu odobrenja kreditnog zahtjeva. Upitnik omogućava identifikaciju klijenata kod kojih je izražena prisutnost ESG rizika.

Za izračun potrebnog internog kapitala za kreditni rizik Banka koristi standardizovani pristup propisan od strane CBCG. Interni kapitalni zahtjev za kreditni rizik na 31.12.2023 godine iznosi 28,9 mil Eur.

Pored procjene potrebnog internog kapitala, za potrebe ICAAP-a uključeni su i rezultati stresnih scenaria koju su prikazani kroz uticaj na rezultat Banke.

U okviru kreditnog rizika Banka je uključila koncentraciju kreditnog rizika na nivou djelatnosti i pojedinačnog dužnika, rezidualni rizik, kreditni rizik indukovani promjenom kamatne stope.

Kamatni rizik – apetit za kamatni rizik je umjeren, odnosno svodi se na izloženosti koje nastaju u bankarskoj knjizi i koje nastaju kao posljedica kamatonosne prirode izvora i plasmana Banke. Profil kamatnog rizika rezultat je izloženosti u bankarskoj knjizi koje Banka ima u fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi. Banka je identifikovala rizik kamatne stope iz bankarske knjige kao Srednji (materijalan) i računa potrebni kapital za rizik kamatne stope koristeći izračun procjene promjene ekonomske vrijednosti knjige banke.

Rizik zemlje - Rizik zemlje je rizik izloženosti gubicima uzrokovanim događajima u određenoj zemlji. Koncept je širi od državnog rizika, jer su obuhvaćeni svi oblici kreditiranja ili investicijske aktivnosti bilo da se radi o pojedincima, korporacijama, kreditnim institucijama ili centralnim administracijama.

Za potrebe rizika zemlje Banka je uzela u obzir izloženost u zemljama srednjeg i niskog rizika.

Operativni rizik - predstavlja dokumentovani prikaz svih operativnih rizika kojima je Banka bila izložena u svom poslovanju. Banka je uspostavila aktivan proces upravljanja i mitigacije operativnih rizika koji su značajni za Banku, u cilju smanjenja profila operativnog rizika. U sklopu tog procesa Banka je identifikovala ključne indikatore operativnog rizika koji predstavljaju osnovne pokazatelje izloženosti Banke operativnom

riziku, odnosno pokazatelje profila operativnih rizika. Služe da upozore Banku na promjene nivoa rizika koji bi mogli izazvati potencijalna negativna dejstva.

Strateški/poslovni rizik - Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za poslovni/strateški rizik koristi se VaR model (pouzdanost 99,9%) koji se bazira na odstupanju planiranog od ostvarenog neto operativnog rezultata. Izračun se vrši na nivou Erste Group te se pomoću alokacijskih ključeva raspoređuje na članice Erste grupe.

Pored izdvajanja dodatnog kapitala za potrebe ICAAP procesa, Banka je rezultat dobijen po osnovu stresnog testiranja kreditnog rizika, rizika koncentracije, tržišnog rizika uključila kroz uticaj na poslovni rezultat i u krajnjem kroz uticaj na regulatorni kapital.

U nastavku je prikazan izračun i procjena minimalnih kapitalnih zahtjeva, i regulatorni i interni raspoloživi kapital na 31.12.2023. godine:

Minimalni kapitalni zahtjevi i procjena internih kapitalnih zahtjeva			
Rizik	Prvi stub (Odluka o adekvatnosti kapitala)	Drugi stub (ICAAP)	
	Minimalni kapitalni zahtjevi	Metodologija procjene internih kapitalnih zahtjeva	Interni kapitalni zahtjevi
1. Kreditni rizik	28.908	Pretpostavka stresnog testiranja je povećanje NPE-a u portfoliju dodatno u odnosu na vrijednosti projektovane Forecast-om.	28.908
Kreditni rizik - Rezidualni rizik	-	Povećanje kapitalnog zahtjeva usljed povećanje RWA zbog pretpostavljenog pada vrijednosti nekretnina za 30%.	685
Kreditni rizik - Rizik koncentracije djelatnosti	-	Banka je definisala skalu kretanja HHI, prema kojoj za rizik koncentracijem po industriji izdvaja 3% od ukupnog potrebnog kapitala za kreditni rizik.	867
Kreditni rizik - Rizik koncentracije pojedinačnog dužnika	-	Ponderisanjem HHI 50 najvećih dužnika sa njihovim učešćem u ukupnom kreditnom portfoliju.	535
Kreditni rizik indukovano promjenom kamatne stope	-	Za kreditni rizik indukovano promjenom kamatne stope banka izdvaja 2% od ukupnog potrebnog kapitala za kreditni rizik.	578
2.Kamatni rizik iz banakrske knjige	-	Kamatni šokovi baziraju se na 6 scenarija. EVE definisan je kao najgori od 6 scenarija, stavljen u odnos sa regulatornim kapitalom Banke.	4.021
3.Rizik zemlje	-	Potrebni kapital se računa prema izloženosti u zemljama niskog srednjeg rizika.	473
4.Operativni rizik	4.745	U skladu sa regulativom prema jednostavnom pristupu	4.745
5.Strateški rizik/poslovni rizik	-	Podatak o potrebnom internom kapitalu za strateški rizik dobija se od Grupe.	1.580
Ukupni regulatorni/interni kapitalni zahtjevi	<u>33.653</u>		<u>42.391</u>

Regulatorni i interni raspoloživi kapital

Red. br.	OPIS POZICIJE	Regulatorni kapital	Interni kapital
1=1.1+1.2	REGULATORNI KAPITAL	105.113.558	119.086.064
1.1 =	OSNOVNI KAPITAL (Tier 1)	105.113.558	119.086.064
1.1.1+1.1.2	OSNOVNI KAPITAL (Tier 1)	105.113.558	119.086.064
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL (CET 1)	105.113.558	119.086.064
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	6.910.000	6.910.000
1.1.1.1.1	plaćeni instrumenti kapitala	5.339.000	5.339.000
1.1.1.1.1.3	emisiona premija (premija na akcije)	1.571.000	1.571.000
1.1.1.1.4	(-) sopstveni instrumenti redovnog osnovnog kapitala	0	0
1.1.1.2	Neraspoređena (zadržana) dobit	105.702.353	117.274.006
1.1.1.2.1	Neraspoređena (zadržana) dobit iz prethodnih godina	105.702.353	117.274.006
1.1.1.2.2	priznata dobit ili gubitak	-	-
1.1.1.2.2.1	dobit ili gubitak koji pripadaju vlasnicima matičnog društva	15.628.448	-3.468.000
1.1.1.2.2.2	(-) dio dobiti ostvarene u toku tekuće godine ili dobiti ostvarene na kraju tekuće godine koji nije priznat	15.628.448	-3.468.000
1.1.1.3	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit (FVOCI)	-2.400.853	0
1.1.1.3.1.	dobici ili gubici nastali primjenom modela revalorizacije za nekretnine, postrojenja i opreme, kao i nematerijalnu aktivu	0	0
1.1.1.3.2.	dobici ili gubici nastali ponovnim vrednovanjem instrumenata raspoloživih za prodaju utvrđenih u skladu sa MSFI 9	-2.390.376	0
1.1.1.3.3.	ostali dobiti ili gubici uključeni u ostalu sveobuhvatnu dobit u skladu sa MRS 1	-10.476	-10.476
1.1.1.4	Ostale rezerve	300.000	300.000
1.1.1.7	Usklađivanja redovnog osnovnog kapitala zbog prudencijalnih filtera	-54.482	-54.482
1.1.1.7.5	(-) usklađivanja vrednovanja zbog zahtjeva za oprezno (prudencijalno) vrednovanje (AVA)	-54.482	-54.482
1.1.1.7.5.1	(-) usklađivanja vrednovanja izračunata prema jednostavnom pristupu	-54.482	-54.482
1.1.1.7.5.2	(-) usklađivanja vrednovanja izračunata prema osnovnom pristupu		
1.1.1.8	(-) Goodwill	0	0
1.1.1.9	(-) Ostala nematerijalna imovina	3.393.624	3.393.624
1.1.1.9.1	(-) ostala nematerijalna imovina prije odbitka odloženih poreskih obaveza	3.393.624	3.393.624
1.1.1.24	(-) Iznos nedostajućeg pokrića nekvalitetnih izloženosti ispravkama vrijednosti za bilansne stavke i rezervisanjima za vanbilansne stavke	0	0
1.1.1.25	(-) Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao dobra aktiva	1.500.680	1.500.680
1.1.1.26	(-) Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke klasifikovane kao nekvalitetne izloženosti na koje se ne primjenjuje odbitna stavka od redovnog osnovnog kapitala iz člana 18 tačka 13 Odluke o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija (jer su nastale prije početka primjene ove odluke)	449.156	449.156
1.1.2	DODATNI OSNOVNI KAPITAL (AT1)	0	0
1.2	DOPUNSKI KAPITAL (Tier 2)	0	0

Koeficijent adekvatnosti kapitala na dan 31.12.2023. iznosio je 24,99% (sa uključenom dobiti tekuće godine cca 15,6 mil Eur, iznosio bi 28,7%). Takođe, u projekcijama na trogodišnjem nivou, došlo se do zaključka da Banci prema trogodišnjem planu nijesu potrebni eksterni izvori dokapitalizovanja, već će iz sopstvene profitabilnosti podržavati rast rizikom ponderisane aktive uz zadržavanje visoke kapitalizovanosti, tj. koeficijenta solvetnosti koji će biti na većem nivou nego što je zakonski minimum.

U nastavku dat je pregled strukture rizikom ponderisanih sredstava za različite tipove rizika i koeficijent adekvatnosti kapitala Banke na 31.12.2023 god:

IZLOZENOST RIZIKU PREMA VRSTAMA RIZIKA

red. br.	OPIS POZICIJE	Iznos
1.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU	420.659
1.1.	IZNOSI RIZIKOM PONDERISANOJ IZLOŽENOSTI KREDITNOM RIZIKU, KREDITNOM RIZIKU DRUGE UGOVORNE STRANE I SLOBODNE ISPORUKE	361.348
1.1.1.	Standardizovani pristup	361.348
1.2.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU PORAVNANJA	0
1.3.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI POZICIJSKOM, DEVIZNOM I ROBNOM RIZIKU	0
1.3.1.	Iznos izloženosti pozicijskom, deviznom i robnom riziku u skladu sa standardizovanim pristupima	0
1.4.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI OPERATIVNOM RIZIKU	59.311
1.4.1.	Jednostavni pristup operativnom riziku	59.311
1.5.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU ZA PRILAGOĐAVANJE KREDITNOM VREDNOVANJU (CVA)	0
1.6.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI POVEZAN S VELIKIM IZLOŽENOSTIMA KOJE PROIZLAZE IZ STAVKI U KNJIZI TRGOVANJA	
1.7.	OSTALI IZNOSI IZLOŽENOSTI	

KOEFICIJENT ADEKVATNOSTI KAPITALA

red. br.	OPIS POZICIJE	Iznos
1.	Koeficijent redovnog osnovnog kapitala (CET1) - min 4,5%	24,99%
1.1.	Višak (+)/manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	86.185
1.2.	Višak (+)/manjak (-) redovnog osnovnog kapitala uključujući bafer	72.513
1.2.	Višak (+)/manjak (-) OCR redovnog osnovnog kapitala	66.243
2.	Koeficijent osnovnog kapitala (Tier 1) - min 6%	24,99%
2.1.	Višak (+)/manjak (-) osnovnog kapitala	79.875
2.2.	Višak (+)/manjak (-) OCR osnovnog kapitala	57.843
3.	Koeficijent ukupnog kapitala (TCR) - min 8%	24,99%
3.1.	Višak (+)/manjak (-) ukupnog kapitala	71.462
3.2.	Višak (+)/manjak (-) OCR ukupnog kapitala	46.643

7. Podaci o kontracikličnom baferu kapitala

Odlukom o stopi kontracikličnog bafera kapitala za četvrti kvartal 2023. godine, a u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama („Sl. list Crne Gore“ br. 72/19, 82/20, 8/21), Centralna banka Crne Gore odredila je stopu kontracikličnog bafera kapitala za četvrti kvartal 2023. godine. Stopa je određena na nivou od 0%. Stopa od 0% odnosi se na teritoriju Crne Gore tj. na relevantne izloženosti kreditnih institucija u Crnoj Gori, a u skladu sa članom 147 Zakona o kreditnim institucijama.

Iznos specifičnog kontracikličnog bafera kapitala Banke iznosi 0%.

8. Podaci o izloženosti kreditnom riziku

8.1 Oblast primjene i definicije pojmova „dospio“ i „umanjen“ koje koristi za računovodstvene potrebe i moguće razlike između definicija za pojmove „dospio“ i „status neispunjavanja obaveza“ za računovodstvene i regulatorne potrebe

Dospjelim potraživanjima se smatraju sva potraživanja koja banka nije uspjela naplatiti na ugovoreni datum dospjeća, odnosno potraživanja kod kojih je prisutno kašnjenje u izmirivanju duga od strane klijenta u odnosu na ugovorom definisane rokove.

U skladu sa regulativom Centralne banke Crne Gore pod nekvalitetnom aktivom² podrazumijeva se sva bilansna i vanbilansna aktiva klasifikovana u C, D i E kategorijama.

8.2 Opis pristupa i metoda za utvrđivanje specifičnih i opštih ispravki vrijednosti za kreditni rizik

Banka ima adekvatnu infrastrukturu, alate i procese za pravovremenu identifikaciju gubitaka uzrokovanih kreditnim rizikom. Regulatorni i računovodstveni standardi, kao i ekonomske potrebe, zahtijevaju od banke da procijeni potrebu i izdvoji rezerve za gubitke po kreditima kako bi pokrila određene očekivane ekonomske gubitke finansijske imovine.

Izračun rezervi za gubitke uzrokovane kreditnim rizikom vrši se na mjesečnom nivou, na izloženost nivoa imovine, u valuti izloženosti. Za izračun rezervi, Banka primjenjuje model očekivanog kreditnog gubitka (ECL) zasnovan na pristupu tri stanja (eng. stage), a koji se izračunavaju u skladu sa očekivanim kreditnim gubicima u dvanaestomjesečnom periodu ili očekivanim kreditnim gubicima tokom vijeka trajanja.

Stage 1- uključuje:

- Finansijsku imovinu pri početnom priznavanju, osim:
  - i) Imovine POCI
  - ii) Imovine čije je početno (bilansno) priznavanje podstaknuto prvim korišćenjem preuzetih obaveza po kreditima datih drugoj ugovornoj strani za koju je došlo do značajnog pogoršanja kredita od početnog priznavanja tog zajma, a koja nije u defaultu u vrijeme prve upotrebe.
- Finansijsku imovinu koja ispunjava uslove niskog kreditnog rizika;
- Finansijsku imovinu bez značajnog povećanja kreditnog rizika od početnog priznavanja bez obzira na njihov kreditni kvalitet.

U stage-u 1 se rezerve za gubitke uzrokovane kreditnim rizikom izračunavaju kao ECL u dvanaestomjesečnom periodu.

Stage 2 – uključuje:

- finansijsku imovinu na kojoj je identifikovan značajan porast kreditnog rizika, ali koja nije kreditno umanjena na datum izvještavanja, uključujući početno priznatu imovinu opisanu pod tačkom 1.a.ii).

---

² Pregled nekvalitetnih kredita dat je u tablicama u okviru tačke 6.5.

U stage-u 2 se rezerve za gubitke uzrokovane kreditnim rizikom izračunavaju kao ECL tokom vijeka trajanja.

Stage 3 - uključuje finansijsku imovinu koja je kreditno umanjena na datum izvještavanja.

U stage-u 3 se rezerve za gubitke uzrokovane kreditnim rizikom izračunavaju kao ECL tokom vijeka trajanja.

U Banci se za finansijsku imovinu klijentima u defaultu očekivani kreditni gubici tokom vijeka trajanja izračunavaju kao razlika između bruto knjigovodstvenog iznosa imovine i sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova diskontovanih po originalnom EIR-u finansijske imovine. Kao buduće novčane tokove, moraju se razmotriti sve procijenjene naplate kamata i otkupa, kao i procijenjene povratne garancije i troškovi prodaje i dobijanje kolaterala.

ECL se može računati bilo na pojedinačnoj ili grupnoj osnovi:

- ✓ Pojedinačni pristup primjenjuje se u slučaju pojedinačno značajnih klijenata.
- ✓ Grupna procjena (Rule-based approach) primjenjuje se u slučaju pojedinačno neznčajnih klijenata.

Pojedinačno neznčajni klijenti su klijenti sa ukupnom izloženosti ispod praga materijalnosti ili na samom pragu materijalnosti.

Ukupna izloženost klijenta definisana je kao zbroj bilansnih i vanbilasnih izloženosti.

Metodologija izdvajanja rezervacija je definisana Pravilnikom o MSFI pravilima za izdvajanja rezervacija uzrokovanih kreditnim gubitkom, metodologija izračuna parametra rizika i segmenti za izračun parametara rizika su definisani u Priručniku za primjenu metodologije MSFI9 izdvajanja rezervacija.

8.3 Iznos i kvalitet kreditne izloženosti (kvalitetni, nekvalitetni i restrukturirani), izloženosti po osnovu dužničkih hartija od vrijednosti i vanbilansne izloženosti, uključujući akumulirano umanjenje vrijednosti, rezervacije i promjene negativnih fer vrijednosti zbog kreditnog rizika i iznosa primljenog kolaterala i finansijskih jemstava

U tablici u nastavku dat je pregled kreditne izloženosti na 31.12.2023 godine (u 000 Eur):

Stavke aktive bilansa	Novčani kolateral	Ostali kolaterali	Klasifikacija					Ukupno
			A	B	C	D	E	
<i>Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti</i>	2.476	518.876	551.706	40.993	17.323	523	9.102	619.647
kreditni i potraživanja od kreditnih institucija	0	0	51.981	0	0	0	0	51.981
kreditni i potraživanja od klijenata	2.476	518.753	453.076	40.984	17.318	514	8.991	520.883
hartije od vrijednosti	0	0	46.062	0	0	0	0	46.062
ostala finansijska sredstva	0	123	587	9	5	9	111	721
<i>Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat</i>	0	0	52.907	0	0	0	0	52.907
hartije od vrijednosti			52.907	0	0	0	0	52.907
<i>Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja</i>	0	0	0	178	0	0	0	178
hartije od vrijednosti				178				178
Ukupni bruto krediti	2.476	518.431	452.753	40.984	17.305	514	8.991	520.547
Kamatna potraživanja	0	1.093	117	37	85	28	835	1.102
kamata na kredite i potraživanja od klijenata		1.093	117	37	85	28	835	1.102
kamata na bruto kredite		1.093	117	37	85	27	835	1.101
Vremenska razgraničenja	4	1.204	1.285	66	2	-1	0	1.354
vremenska razgraničenja na kredite i potraživanja od kreditnih institucija			3					3
vremenska razgraničenja na kredite i potraživanja od klijenata	4	1.204	60	68	2	-1	0	129
vremenska razgraničenja na hartije od vrijednosti			1.218					1.218
vremenska razgraničenja na bruto kredite	4	1.204	60	68	3	-1	0	130
Ukupni iznos bruto kredita i potraživanja	2.480	521.050	505.241	41.069	17.405	541	9.826	574.102
Ukupni iznos hartija od vrijednosti	0	0	100.187	178	0	0	0	100.365
Ukupni iznos ostalih finansijskih sredstava	0	123	587	9	5	9	111	721
Ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke		64	97.603	36	167	127	211	98.144
Ukupna aktiva na koju se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	2.480	521.237	703.618	41.312	17.577	677	10.148	773.332
Rezervacije za potencijalne gubitke			3.031	1.109	4.784	386	9.936	19.246
kreditni i potraživanja od kreditnih institucija			260					260
kreditni i potraživanja od klijenata			2.257	1.102	4.738	359	8.983	17.439
hartije od vrijednosti			495	1				496
ostala finansijska sredstva			3	0	1	7	111	122
Ispravka vrijednosti			5.759	1.550	9.928	315	9.160	26.712
kreditni i potraživanja od kreditnih institucija			19					19
kreditni i potraživanja od klijenata			5.588	1.537	9.847	286	8.245	25.503
hartije od vrijednosti			128					128
ostala finansijska sredstva			1	0	2	9	109	121
Ispravka vrijednosti za ostale stavke aktive			135	2	36	126	211	510
Ukupni iznos ispravki vrijednosti za sve pozicije aktive na koje se izdvajaju rezervacije			3.185	1.111	4.820	475	10.147	19.738
Ukupni iznos nedostajućih rezervi			969	284	233	71	141	1.698
Bilansna aktiva na koju se ne izdvajaju rezerve za potencijalne gubitke								72.783
UKUPNA BRUTO AKTIVA								846.115
UKUPNA NETO AKTIVA								818.893

Izloženosti po stepenu kreditnog kvaliteta (vanbilansne pozicije u 000 Eur)

Stavke aktive vanbilansa	Novčani kolateral	Ostali kolaterali	Klasifikacija					Ukupno
			A	B	C	D	E	
Izdane garancije	2.626	53.545	57.027	8.769	82	0	0	65.878
Date kreditne obligacije (odobreni, a neiskorišćeni krediti)	157	53.095	52.244	1.176	72	1	4	53.497
Vanbilans na koji se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	2.783	106.640	109.271	9.945	154	1	4	119.375
Rezervacije za potencijalne gubitke po vanbilansnim stavkama			546	213	54	1	5	819
Rezervisanja za gubitke po vanbilansu			496	166	73	0	3	738
Nedostajuće rezerve			155	93	2	1	1	252
Vanbilansna aktiva na koje se ne izdvajaju rezerve za potencijalne gubitke								2.437.962
Ukupno vanbilans								2.557.337

U tablici u nastavku prikazana su restrukturirana potraživanja po Stage-u na 31.12.2023 godine (u 000 Eur):

Potraživanja od klijenata	Restrukturirana potraživanja - Bruto izloženost	Stage 1 restrukturirana potraživanja	Stage 2 restrukturirana potraživanja	Stage 3 restrukturirana potraživanja	Ispravka vrijednosti restrukturiranih potraživanja	Učešće rest. potraživanja u bruto izloženosti	Iznos sredstava obezbjeđenja za restrukturirana potraživanja
Stanovništvo	4.289	913	1.817	1.559	(970)	1,58%	18.198
Gotovinski krediti	2.285	580	973	732	(368)	1,45%	7.173
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	1
Finansijski lizing	13	-	13	-	(1)	0,34%	36
Stambeni krediti	1.025	157	391	477	(351)	1,02%	5.072
Hipotekarni krediti	718	169	436	113	(102)	14,51%	4.498
Revolving krediti	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	248	7	4	237	(148)	8,51%	1.418
Privreda	11.197	852	2.587	7.758	(6.476)	5,71%	72.209
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-	-
Factoring	-	-	-	-	-	-	-
Revolving krediti	246	-	-	246	(136)	1,05%	1.600
Ostali krediti	10.951	852	2.587	7.512	(6.340)	6,91%	70.609
Ostale finansijske institucije	98	-	-	98	(98)	4,15%	361
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	98	-	-	98	(98)	4,17%	361
Država	-	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-	-
Factoring	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-	-
Ostali klijenti	-	-	-	-	-	-	-
Kreditne kartice	-	-	-	-	-	-	-
Finansijski lizing	-	-	-	-	-	-	-
Ostali krediti	-	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan 31. Decembra 2023.	15.584	1.765	4.404	9.415	(7.545)	2,98%	90.768
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

8.4 Analizu računovodstveno dospjelih izloženosti

U tablici u nastavku prikazana su dospjela potraživanja od klijenata na 31.12.2023 godine (u 000):

	Dospjeli dug	Kratkoročni dio	Dugorčni dio	Ispravka vrijednosti	Neto iznos
Stanovništvo	5.464	6.343	260.076	(10.561)	261.322
Privreda	1.892	43.533	150.517	(15.535)	180.407
Ostale finansijske institucije	-	2.252	110	(138)	2.224
Država	-	-	51.234	(191)	51.043
Ostalo	-	251	442	(191)	674
Ukupno	7.356	52.379	462.379	(26.444)	495.670

U tablici u nastavku prikazana dospjela obračunata kamata na 31.12.2023 godine (u 000):

	Dospjela kamata	Obračunata kamata	Ispravka vrijednosti	Neto kamata	Odloženi prihod
Stanovništvo	751	874	(676)	922	1.364
Privreda	351	760	(262)	849	418
Ostale finansijske institucije	-	3	-	3	1
Država	-	396	(2)	394	94
Ostalo	-	2	-	2	2
Ukupno	1.102	2.008	(940)	2170	1.879

8.5. Bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obaveza i koje nijesu u tom statusu, akumulirane opšte i specifične ispravke vrijednosti za kreditni rizik, njihova distribucija prema geografskom području i vrsti djelatnosti za kredite, dužničke hartije od vrijednosti i vanbilansne izloženosti

U tablici u nastavku prikazana je kvalitetna i nekvalitetna bruto izloženosti sa pripadajućom ispravkom vrijednosti. Status nekvalitetne imaju izloženosti klasifikovane u C,D i E kategoriju:

U tabeli u nastavku dat je pregled kvalitetnih i nekvalitetnih kredita i izdvojenih rezervi prema značajnim privrednim djelatnostima na 31.12.2023 godine (u 000 Eur).

	Ukupna izloženost	Ukupna ispravka vrijednosti	Nekvalitetni krediti	Ispravka vrijednosti nekvalitetnih kredita
Trgovina na veliko i malo	55.412	1.278	793	594
Usluge pružanja smještaja i ishrane	23.987	8.845	12.100	8.131
Prerađivačka industrija	22.798	449	242	80
Poslovanje nekretninama	18.264	219	8	7
Građevinarstvo	15.455	715	543	403
Infomisanje i komunikacije	13.351	174	-	-
Ostala pravna lica	100.315	15.032	13.137	3.009
Ukupno	249.582	26.712	26.823	12.225

U tabeli u nastavku dat je pregled kreditne izloženosti (kvalitetna i nekvalitetna) i ispravki vrijednosti podijeljenih na značajna geografska područja (u 000 Eur)

Regija	Kreditna izloženost		Ispravka vrijednosti	
	Kvalitetna izloženost	Nekvalitetna izloženost	Kvalitetna izloženost	Nekvalitetna izloženost
Sjever	53.186	1.326	653	909
Centar	366.208	22.967	5.401	16.539
Jug	74.667	2.530	1.114	2.097
Ukupno	494.060	26.823	7.168	19.544

U tabeli u nastavku prikazana je podjela bruto kredita prema vrsti djelatnosti (u 000 Eur):

Djelatnost	Bruto krediti			Ostala potraživanja			Ukupno
	do 1 godine	preko 1 godine	Ukupno krediti	do 1 godine	preko 1 godine	Ukupno ostala potraživanja	
Pravna lica - rezidenti	46.229	203.016	249.245			337	249.582
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	143	344	487			0	487
Vađenje rude i kamena	248	437	685			0	685
Prerađivačka industrija	7.261	15.524	22.785	13		13	22.798
Snabdjevanje električnom energijom		1.556	1.556			0	1.556
Snabdjevanje vodom		4.408	4.408			0	4.408
Građevinarstvo	3.081	12.374	15.455			0	15.455
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	24.456	30.956	55.412			0	55.412
Saobraćaj i skladištenje	1.721	6.175	7.896			0	7.896
Usluge pružanja smještaja i ishrane	915	23.072	23.987			0	23.987
Informisanje i komunikacije	216	12.811	13.027		324	324	13.351
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2.250	1.460	3.710			0	3.710
Poslovanje nekretninama	30	18.234	18.264			0	18.264
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	710	9.714	10.424			0	10.424
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	630	2.897	3.527			0	3.527
Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje		50.746	50.746			0	50.746
Obrazovanje	2	171	173			0	173
Zdravstvo i socijalna zaštita	4	8.061	8.065			0	8.065
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	4.162	2.029	6.191			0	6.191
Ostale uslužne djelatnosti	400	2.047	2.447			0	2.447
Djelatnosti domaćinstva kao poslodavca			0			0	0
Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela			0			0	0
Fizička lica - rezidenti	6.745	262.832	269.577			0	269.577
Nerezidenti	2	1.723	1.725	51.981	0	51.981	1.725
Ukupno	52.976	467.571	520.547	51.994	324	52.318	520.884
Kamatna potraživanja i ispravka vrijednosti kamatnih potraživanja	361	361	722	0	0	0	0
Vremenska razgraničenja kamata i naknada i ispravka vrijednosti	-77	-77	-154	7	-1	6	6

U tabeli u nastavku prikazana je podjela bruto kredita prema geografskom području (u 000 Eur):

Regija	Kreditna izloženost		Ispravka vrijednosti	
	Kvalitetna izloženost	Nekvalitetna izloženost	Kvalitetna izloženost	Nekvalitetna izloženost
Sjever	53.186	1.326	653	909
Centar	366.208	22.967	5.401	16.539
Jug	74.667	2.530	1.114	2.097
Ukupno	494.060	26.823	7.168	19.544

U tablici u nastavku prikazana je kvalitetna i nekvalitetna vanbilansna izloženosti sa pripadajućom ispravkom vrijednosti (u 000 Eur):

Stavke aktive vanbilansa	Kvalitetne vanbilansne stavke	Nekvalitetne vanbilansne stavke	Ukupno
Izdane garancije	65.796	82	65.878
Date kreditne obligacije (odobreni, a neiskorišćeni krediti)	53.420	77	53.497
Vanbilans na koji se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	119.216	159	119.375
Rezervacije za potencijalne gubitke po vanbilansnim stavkama	759	60	819
Rezervisanja za gubitke po vanbilansu	662	76	738
Nedostajuće rezerve	248	4	252

U tabeli u nastavku prikazana je podjela vanbilansne izloženosti prema vrsti djelatnosti:

	Ukupna izloženost	Kvalitetna izloženost	Nekvalitetna izloženost
Trgovina na veliko i malo	55.199	55.074	125
Usluge pružanja smještaja i ishrane	326	317	10
Prerađivačka industrija	11.668	11.660	7
Poslovanje nekretninama	613	613	
Građevinarstvo	12.036	12.036	
Informisanje i komunikacije	229	229	
Ostala pravna lica	30.311	30.311	
Ukupno	110.383	110.240	142

U tabeli u nastavku prikazana je podjela vanbilansne izloženosti prema geografskom području (u 000 Eur):

Regija	Vanbilansna izloženost		Ispravka vrijednosti za vanbilans	
	Kvalitetna izloženost	Nekvalitetna izloženost	Kvalitetna izloženost	Nekvalitetna izloženost
Sjever	4.015	12	16	3
Centar	100.645	17	577	2
Jug	14.555	131	68	71
Ukupno	119.215	160	662	76

U tablici u nastavku prikazana je podjela HOV prema geografskom području (u 000 Eur):

Regija	Izloženost
Centar	98.969
Ukupno	98.969

8.6 Promjene bruto iznosa bilansnih i vanbilansnih izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obaveza, kao i podaci o početnom i završnom stanju tih izloženosti

U tabeli u nastavku prikazane su promjene nekvalitetnih stavki aktive tokom 2023. godine (u 000 Eur)

Stavke aktive bilansa	Nekvalitetna aktiva 31.12.2023	Nekvalitetna aktiva 31.12.2022	Promjena tokom godine
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	26.948	24.899	-2.049
kreditni i potraživanja od kreditnih institucija	0	0	0
kreditni i potraživanja od klijenata	26.823	24.745	-2.078
hartije od vrijednosti	0	0	0
ostala finansijska sredstva	125	154	29
Ukupni bruto krediti	26.810	24.745	-2.065
Kamatna potraživanja	947	1.303	356
Ukupni iznos bruto kredita i potraživanja	27.772	26.048	-1.724
Ostale stavke aktive na koje se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	505	461	-44
Ukupna aktiva na koju se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	28.402	26.662	-1.740
Ispravka vrijednosti	19.403	16.916	-2.487
Ukupni iznos ispravki vrijednosti za sve pozicije aktive na koje se izdvajaju rezervacije	15.442	17.353	1.911
Ukupni iznos nedostajućih rezervi	445	1.619	1.174

U tabeli u nastavku prikazane su promjene nekvalitetnih vanbilansnih stavki tokom 2023. godine

Stavke aktive vanbilansa	Nekvalitetne vanbilansne stavke 31.12.2023	Nekvalitetne vanbilansne stavke 31.12.2022	Promjena tokom polugodišta
Izdate garancije	82	326	-244
Date kreditne obligacije (odobreni, a neiskorišćeni krediti)	77	43	34
Vanbilans na koji se izdvajaju rezervacije za potencijalne gubitke	159	369	-210
Rezervacije za potencijalne gubitke po vanbilansnim stavkama	60	93	-33
Rezervisanja za gubitke po vanbilansu	76	141	-65
Nedostajuće rezerve	4	4	0

8.7 Razvrstavanje kredita i dužničkih hartija od vrijednosti prema preostalom roku do dospijea

U tablici u nastavku dat je pregled kredita i dužničkih hartija od vrijednosti prema preostalom ugovorenom dospijeću (u 000 Eur):

Finansijska aktiva u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	134.517	0	0	0	0	0	14.294	0	148.811
Finansijska sredstva po amortizovanoj vrijednosti	60.975	2.327	4.849	24.026	41.506	69.650	238.586	152.496	594.415
potraživanja od banaka (sredstva kod banaka)	51.981								51.981
kreditni klijentima	9.320	2.154	4.668	25.097	43.032	72.626	236.912	127.074	520.883
hartije od vrijednosti							13.430	32.632	46.062
ostala finansijska sredstva	721								721
kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	-1.047	173	181	-1.071	-1.526	-2.976	-11.756	-7.210	-25.232
Finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	44.095	0	0	0	2.844	0	6.943	0	53.882
hartije od vrijednosti	43.352				2.612		6.943		52.907
kamatna potraživanja, vremenska razgraničenja i ispravke vrijednosti	743				232				975
Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koja se ne drže radi trgovanja								178	178
Ostala sredstva	3.351	19	284	152	121	170	340	1	4.438
Ukupno	243.349	2.173	4.952	25.249	45.765	72.796	271.938	159.885	826.107
Finansijske obaveze u bilansu stanja	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Finansijske obaveze koje se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti	446.476	5.271	12.750	17.345	34.865	39.038	104.984	6.178	666.907
depoziti banaka i centralnih banaka	290								290
depoziti klijenata	446.184	5.248	12.102	17.070	29.977	31.883	10.156	286	552.906
kreditni banaka i centralnih banaka					1.131	2.263	71.005		74.399
kreditni klijenata, koji nijesu banke				47	3.554	4.795	23.810	5.888	38.094
kamate i vremenska razgraničenja	2	23	648	228	203	97	13	4	1.218
Ostale obaveze	15.753	1.115	493	598	4.680	294	1.349	203	24.485
Ukupno	462.227	6.363	12.595	17.715	39.342	39.235	106.320	6.377	690.174
	1 - 7 dana	8 - 15 dana	16 - 30 dana	31 - 90 dana	91 - 180 dana	181 - 365 dana	1 - 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
Gap dospijea I-II	-218.878	-4.190	-7.643	7.534	6.423	33.561	165.618	153.508	135.933
Kumulativni Gap	-218.878	-223.068	-230.711	-223.177	-216.754	-183.193	-17.575	135.933	-1.177.423
% od ukupnog izvora sredstava	-31,71%	-32,32%	-33,43%	-32,34%	-31,41%	-26,54%	-2,55%	19,70%	

9. Podaci o opterećenju i neopterećenju imovini

Banka je na 31.12.2023 godine od opterećene imovine imala samo dio koji se odnosi na obaveznu rezervu kod CBCG.

10. Podaci o primjeni standardizovanog pristupa

Ponderisanje izloženosti u procesu izračunavanja kreditnim rizikom ponderisane aktive vršeno u skladu sa novom regulativom i u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija.

U nastavku dat je pregled izloženosti banke na 31.12.2023.godine, prije i nakon primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika.

PBAV Obrazac

PBAV.xlsx

Ponderisana bilansna aktiva

(000 EUR)

RED. BR.	OPIS POZICIJE	BRUTO IZLOŽENOST	(-) ISPRAVKE VRIJEDNOSTI / REZERVACIJE / AVA / NEDOSTAJUĆE POKRIVICE NI ISPRAVKAMA	IZLOŽENOST UMANJENA ZA ISPRAVKE VRIJEDNOSTI / REZERVACIJE	IZLOŽENOST NAKON PRIMJENE TEHNIKA UBLAZAVANJA KREDITNOG RIZIKA	IZNOS RIZIKOM PONDERISANIH IZLOŽENOSTI PRIJE PRIMJENE DODATNIH PONDERA	IZNOS RIZIKOM PONDERISANE IZLOŽENOSTI NAKON PRIMJENE DODATNOG PONDERA ZA SME I ZA INFRASTRUKTURNE PROJEKTE
I	UKUPNE BILANSNE IZLOŽENOSTI KOJE PODLIJEŽU KREDITNOM RIZIKU	842.722	29.132	813.590	807.508	328.551	306.682
a.	od čega: novčana sredstva i računski depoziti kod centralnih banaka	148.936	285	148.651	148.651	0	0
b.	od čega: krediti i potraživanja	543.192	28.173	514.959	508.877	305.822	283.733
c.	od čega: hartije od vrijednosti	100.187	501	99.686	99.686	0	0
d.	od čega: ostala finansijska sredstva	34.463	172	34.291	34.291	6.858	6.858
	od čega: investicije u pridružena društva, zavisna društva i zajedničke poduhvate po metodi kapitala	178	1	177	177	266	266
f.	od čega: ostalo	15.826		15.826	15.826	15.826	15.826
1.	izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	235.616	987	234.629	244.736	0	0
1.2.	izloženosti prema Vladi CG i CBCG denominovane i sa izvorima sredstava u EUR valuti (član 131 Odluke)	235.616	987	234.629	244.736	0	0
2.	izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	11.232	195	11.037	4.999	1.000	1.000
2.1.	od čega: sa statusom neizmirenja obaveza	0	0	0	0	0	0
2.2.	izloženosti prema lokalnim samoupravama u Crnoj Gori	11.232	195	11.037	4.999	1.000	1.000
3.	izloženosti prema subjektima javnog sektora	371	17	354	354	328	328
3.2.	od čega: sa statusom neizmirenja obaveza	7	3	4	4	4	4
	izloženosti sa izvornim rokom dospijeća koji je duži od 3 mjeseca (čl. 133 st. 4 Odluke)	33	0	33	33	7	7
3.7.	ostale izloženosti prema subjektima javnog sektora	331	14	317	317	317	317
3.	ukupna izloženost prema subjektima javnog sektora	364	14	350	350	324	324
4.	izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama			0	70	0	0
4.2.	izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama			0	70	0	0
6.	izloženosti prema institucijama	53.957	271	53.686	53.686	10.907	10.907
6.3.	izloženosti koje imaju rejting priznate ECAI	53.522	268	53.254	53.254	10.821	10.821
6.4.	izloženosti koje nemaju rejting priznate ECAI sa izvornim rokom dospijeća koji je duži od 3 mjeseca	13	0	13	13	3	3
6.5.	izloženosti koje nemaju rejting priznate ECAI sa izvornim rokom dospijeća do 3 mjeseca ili kraćim	422	3	419	419	84	84
7.	izloženosti prema privrednim društvima (corporate)	145.113	11.662	133.451	124.063	124.063	107.174
7.1.	od čega: sa statusom neizmirenja obaveza	12.581	8.759	3.822	3.822	3.822	3.822
7.2.	izloženosti prema SME (koji ne zadovoljavaju kriterijume za retail)	87.779	2.999	85.380	86.227	86.227	85.338
7.3.	izloženosti prema ostalim privrednim društvima	34.753	504	34.249	34.014	34.014	34.014
7.4.	ukupna izloženost prema privrednim društvima	132.532	2.903	129.629	120.241	120.241	103.352
8.	izloženosti prema retail-u	162.347	8.223	154.124	153.565	115.809	112.674
8.1.	od čega: sa statusom neizmirenja obaveza	8.031	5.882	2.149	2.149	2.247	2.247
8.2.	izloženosti prema fizičkim licima	136.275	1.888	134.387	133.857	100.393	100.393
8.3.	izloženosti prema SME	18.041	453	17.588	17.559	13.169	10.034
8.4.	ukupna izloženost prema retail-u	154.316	2.341	151.975	151.416	113.562	110.427
9.	izloženosti obezbijedene stambenim nepokretnostima	137.117	5.997	131.120	130.932	46.723	46.723
9.1.	od čega: sa statusom neizmirenja obaveza	5.436	4.057	1.379	1.379	1.379	1.379
9.2.	izloženosti prema fizičkim licima	125.319	1.878	123.441	123.255	43.139	43.139
9.3.	izloženosti prema SME	6.325	61	6.264	6.262	2.192	2.192
9.5.	ostale izloženosti obezbijedene stambenim nepokretnostima	37	1	36	36	13	13
9.6.	ukupne izloženosti obezbijedene stambenim nepokretnostima	131.681	1.940	129.741	129.553	45.344	45.344
10.	izloženosti obezbijedene poslovnim nepokretnostima	26.445	1.642	24.803	24.726	12.777	10.933
10.1.	od čega: sa statusom neizmirenja obaveza	2.229	1.404	825	825	825	825
10.2.	izloženosti prema fizičkim licima			0	0	0	0
10.3.	izloženosti prema SME	18.380	235	18.145	18.070	9.535	7.691
10.4.	izloženosti prema privrednim društvima	4.581	3	4.578	4.578	2.289	2.289
10.5.	ostale izloženosti obezbijedene poslovnim nepokretnostima	255	0	255	255	128	128
10.6.	ukupne izloženosti obezbijedene poslovnim nepokretnostima	24.216	238	23.978	23.903	11.952	10.108
11.	izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	28.289	20.106	8.183	8.179	8.277	8.277
12.	visokorizične izloženosti	391	116	275	271	407	407
12.2.	ulaganje u privatne vlasničke udjele u kapitalu (engl. private equity)	178	1	177	177	266	266
12.3.	špekulativno finansiranje nepokretnosti	213	115	98	94	141	141
12.3.1.	od čega: sa statusom neizmirenja obaveza	114	114	0	0	0	0
12.5.	ukupne visokorizične izloženosti	391	116	275	271	407	407
16.	ostale stavke aktive	70.134	22	70.112	70.105	16.542	16.542
16.1.	od čega: sa statusom neizmirenja obaveza	5	1	4	0	0	0
16.2.	ostale izloženosti prema fizičkim licima koje ne zadovoljavaju kriterijume za druge kategorije izloženosti	339	3	336	333	333	333
16.3.	ostale izloženosti prema pravnim licima koje ne zadovoljavaju kriterijume za druge kategorije izloženosti	401	18	383	383	383	383
16.4.	gotovina (novac u blagajnama i trezor) i gotovinski ekvivalenti	53.563		53.563	53.563	0	0
16.6.	materijalna aktiva (zemljišta, zgrade kreditne institucije)	11.992		11.992	11.992	11.992	11.992
16.7.	stečena aktiva	113		113	113	113	113
16.8.	investicione nekretnine	1.783		1.783	1.783	1.783	1.783
16.9.	ostale stavke aktive (plaćanja unaprijed, ostala potraživanja)	1.938		1.938	1.938	1.938	1.938
16.10.	ukupna izloženost prema ostalim stavkama aktive	70.129	21	70.108	70.105	16.542	16.542
II	UKUPNE BILANSNE IZLOŽENOSTI	842.723	29.132	813.591	807.509	328.554	306.680

Ponderisani vanbilans

III	UKUPNE VANBILANSNE IZLOŽENOSTI KOJE PODLJEŽU KREDITNOM RIZIKU	150.886	990	149.896	146.806	63.160	54.662
a.	od čega: garancije	65.878	516	65.362	62.433	38.067	33.140
b.	od čega: akreditivi						
c.	od čega: kreditne obligacije	53.497	474	53.023	52.862	25.093	21.522
d.	od čega: ostale vanbilansne stavke	31.511		31.511	31.511	0	0
1.	izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama	4	0	4	0	0	0
1.2.	izloženosti prema Vladi CG i CBOG denominovane i sa izvorima sredstava u EUR valuti (član 131 Odluke)	4	0	4	0	0	0
1.9.	ukupna izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	4	0	4	0	0	0
3.	izloženosti prema subjektima javnog sektora	14	0	14	14	7	7
3.7.	ostale izloženosti prema subjektima javnog sektora	14	0	14	14	7	7
6.	izloženosti prema institucijama	10.167	61	10.106	10.104	2.691	2.691
6.3.	izloženosti koje imaju rejting priznate ECAI	10.165	61	10.104	10.104	2.691	2.691
6.4.	izloženosti koje nemaju rejting priznate ECAI	2	0	2	0	0	0
6.6.	ukupna izloženost prema institucijama	10.167	61	10.106	10.104	2.691	2.691
7.	izloženosti prema privrednim društvima (corporate)	83.971	773	83.198	80.595	52.543	52.543
7.1.	od čega: sa statusom neizmirenja obaveza	72	56	16	16	8	8
7.2.	izloženosti prema SME	63.011	573	62.438	59.994	37.337	29.826
7.3.	izloženosti prema ostalim privrednim društvima	20.888	144	20.744	20.585	15.198	15.198
7.4.	ukupna izloženost prema privrednim društvima	83.899	717	83.182	80.579	52.535	45.024
8.	izloženosti prema retail-u	16.836	122	16.714	16.343	4.984	4.984
8.1.	od čega: sa statusom neizmirenja obaveza	35	9	26	17	7	7
8.2.	izloženosti prema fizičkim licima	8.735	52	8.683	8.588	1.717	1.717
8.3.	izloženosti prema SME	8.066	61	8.005	7.738	3.270	2.491
8.4.	ukupna izloženost prema retail-u	16.801	113	16.688	16.326	4.987	4.208
9.	izloženosti obezbijedene stambenim nepokretnostima	1.977	2	1.975	1.867	412	412
9.1.	izloženosti prema fizičkim licima	81	0	81	81	28	28
9.3.	izloženosti prema SME	1.896	2	1.894	1.786	384	384
9.6.	ukupne izloženosti obezbijedene stambenim nepokretnostima	1.977	2	1.975	1.867	412	412
10.	izloženosti obezbijedene poslovnim nepokretnostima	6.372	32	6.340	6.340	2.500	2.292
10.3.	od čega: sa statusom neizmirenja obaveza	53	18	37	37	19	19
10.4.	izloženosti prema SME	2.513	6	2.507	2.507	955	747
10.4.	izloženosti prema privrednim društvima	3.806	10	3.796	3.796	1.526	1.526
10.6.	ukupne izloženosti obezbijedene poslovnim nepokretnostima	6.319	16	6.303	6.303	2.481	2.273
11.	izloženosti sa statusom neizmirenja obaveza	160	61	79	70	34	34
15.	ostale stavke aktive	31.543	0	31.543	31.542	13	13
15.1.	ostale izloženosti prema fizičkim licima koje ne zadovoljavaju kriterijume za druge kategorije izloženosti	28	0	28	27	11	11
15.2.	ostale izloženosti prema pravnim licima koje ne zadovoljavaju kriterijume za druge kategorije izloženosti	4	0	4	4	2	2
15.3.	ostale vanbilansne stavke	31.511		31.511	31.511	0	0
15.5.	ukupna izloženost prema ostalim stavkama aktive	31.543	0	31.543	31.542	13	13
IV	UKUPNE VANBILANSNE IZLOŽENOSTI	150.884	990	149.894	146.805	63.160	54.662
VI	UKUPNE IZLOŽENOSTI	993.807	30.122	963.485	954.314	391.714	361.348

10.1 Imena odabranih eksternih institucija za procjenu kreditnog rizika (ECAI) i agencije za kreditiranje izvoza (ECA) i razloge za svaku promjenu tih odabranih institucija tokom perioda objavljivanja

Za mjerenje i obračun potrebnog kapitala za kreditni rizik Banka koristi rejtinge sledećih eksternih institucija:

1. Standard & Poor's;
2. Moody's Investors Service Ltd
3. Fitch Ratings Inc.

Kategorije izloženosti na koje se trenutno primjenju rejtinzi navedenih agencija su:

- Izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama;
- Izloženosti prema institucijama;
- Izloženosti prema privrednim društvima.

10.2 Kategorije izloženosti za koje se koriste procjene ECAI ili ECA

ECA i ECAI se koriste za kategorije izloženosti gdje je primjenjivo. Kako Banka nije imala privrednih subjekata za koje postoji procjena neke od ECAI, ovi rejtinzi su se koristili za izloženosti prema institucijama i izloženostima prema centralnim vladama i centralnim bankama ukoliko je primjenjivo.

10.3 Povezivanju eksternog kreditnog rejtinga odabranog ECAI ili ECA sa ponderima rizika koji odgovaraju stepenima kreditnog kvaliteta u skladu sa Odluke o adekvatnosti kapitala

Priznate rejting agencije - CBCG povezivanje se vršilo u skladu sa tablicom koju je propisala CBCG na svojoj zvaničnoj internet stranici, a samo povezivanje stepena kreditnog kvaliteta sa ponderima rizika se vršilo u skladu sa pravilima Odluke o adekvatnosti kapitala.

Stepen kreditnog kvaliteta	Vrijednosti izloženosti	Vrijednosti izloženosti nakon ublažavanja kreditnog
1	163	33
2	54.222	11.432
3	8.629	1.717
5	672	329
Ukupno	63.686	13.511

11. Podaci o upravljanju operativnim rizikom

Operativni rizik je rizik ostvarivanja gubitaka za kreditnu instituciju koji proizilazi iz neadekvatnih ili neuspjelih internih procesa, ljudi i sistema ili spoljnih događaja, uključujući pravni rizik. (Zakon o kreditnim institucijama, član 112.)

Definicija operativnog rizika obuhvata pravni rizik, a isključuje strateški i reputacioni rizik.

Banka uključuje reputacioni rizik u operativni rizik za potrebe procjene rizika budući da su te dvije vrste rizika usko povezane (npr. većina OpRisk događaja imaju velik uticaj s obzirom na reputaciju).

Okvir za upravljanje operativnim rizikom je modularan i sveobuhvatan sistem unutar banke i Erste grupe. Predstavlja razumno upravljanje i sastavni je dio cjelokupnog sistema upravljanja u Banci/Grupi. Dizajniran je sa ciljem da ispuni zahtjeve internog upravljanja rizicima i spoljnog regulatora.

Okvir osigurava da se operativnim rizikom i mogućim koncentracijama sveobuhvatno upravlja definišući:

- zajednički jezik uključujući taksonomiju te standarde za upravljanje i dokumentovanje operativnog rizika;
- vlasništvo nad rizicima i kontrolama s modelom „tri linije odbrane“ kako bi se definisala struktura odgovornosti za upravljanje operativnim rizikom;
- apetit za rizik postavljajući limite i nivoe eskalacije u skladu sa strategijom poslovanja.

Banka je uspostavila sistem za upravljanje operativnim rizicima koji uključuje:

- Službu za upravljanje operativnim i IKT rizicima i ESG iz Sektora upravljanja nefinansijskim rizicima, koja je centralizovana jedinica za upravljanje operativnim rizikom u Banci zadužena za nadzor, izvještavanje i praćenje profila operativnog rizika uzimajući u obzir kompleksnost Banke, opseg poslovanja i profil operativnog rizika Banke.
- Politike, procedure i postupke za upravljanje operativnim rizicima koji omogućavaju identifikaciju, mjerenje, praćenje i kontrolu rizika;
- Okvir za upravljanje operativnim rizikom koji je modularan i sveobuhvatan sistem unutar Banke i Erste Grupe. Predstavlja razumno upravljanje i sastavni je dio cjelokupnog sistema upravljanja u Banci/Grupi. Dizajniran je sa ciljem da ispuni zahtjeve internog upravljanja rizicima i eksternog regulatora.
- Odgovornost za prepoznavanje i upravljanje operativnim rizikom koja leži na poslovnim linijama upravljanja;

Interna revizija je odgovorna za realizaciju dogovorenog programa revizije, koji obuhvata sve sektore i službe, identifikaciju rizika i nepridržavanje procedura, izvršenje posebnih istraga i izvještavanje Upravnog Odbora Banke (UO) i Nadzornog Odbora Banke (NO).

Proces upravljanja operativnim rizikom

Banka utvrđuje i procjenjuje inherentni i rezidualni operativni rizik u svim materijalno značajnim procesima i sistemima Banke.

Operativni rizik pod uticajem je različitih faktora koje je potrebno uzeti u obzir pri određivanju izloženosti Banke operativnom riziku. Ti se faktori mogu grupisati u kategorije (npr. ekonomsko i poslovno okruženje, procesi i sistemi itd.)

Banka je implementirala brojne instrumente radi efikasnijeg upravljanja, kontrole i umanjenja mogućnosti nastanka operativnog rizika:

- Kvantitativna analiza i nadzor operativnog rizika kroz prikupljanje internih i eksternih podataka o događajima operativnog rizika. Prikupljanje internih podataka o gubicima pomaže u razumijevanju gdje se i kako se rizici manifestuju, te predstavlja osnovu za kvantifikovanje izloženosti operativnom riziku i kapitalu, potrebnom za podržavanje te izloženost;

- Procjena izloženosti operativnom riziku koji može nastati korišćenjem kvalitativnih metoda procjene, što podrazumijeva redovno sprovođenje samoprocjene rizika i kontrola, pri čemu se za sve utvrđene visoke rizike, gdje kontrole nisu primjerene ili dovoljne moraju definisati korektivne mjere od strane nadležne organizacione jedinice, sa ciljem mitigacije operativnog rizika;
- Ključni indikatori rizika (engl. Key Risk Indicators – KRI) se prate unutar Banke kao pokazatelji trenda izloženosti operativnom riziku za definisane tačke rizika;
- Banka je uspostavila proces procjene operativnih rizika za sve nove proizvode, aktivnosti, procese i sisteme, kao i procjena rizika koji nastaju povjeravanjem aktivnosti trećim licima (eksternalizacija);
- Pojedinačna procjena rizika vezana za bilo kakve odluke ili nalaze povezane s operativnim rizikom mora se napraviti koristeći odluku o prihvatanju rizika (NFR Decision).
- Edukacija svih zaposlenih kako bi se povećala svijest o operativnom riziku.

Praćenje izloženosti operativnom riziku podrazumijeva redovno analiziranje rezultata identifikovanja i mjerenja (procjenjivanja) operativnog rizika, te informacije o aktivnostima tretiranja operativnog rizika. Tretiranje operativnog rizika obuhvata preventivne i korektivne aktivnosti, odnosno metode, kriterijume i postupke s ciljem prihvatanja, izbjegavanja, smanjenja ili prenosa utvrđenog rizika.

Redovno izvještavanje o operativnom riziku obezbjeđuje neophodne informacije za Upravni i Nadzorni odbor, LOCC odbor, odnosno sva druga relevantna tijela. Izvještavanje je ključno za podizanje svijesti o operativnom riziku u pogledu gubitaka i izloženosti te omogućava upravljanje operativnim rizikom, npr. u slučaju korektivnih mjera može se pratiti njihov status. Osim toga, na minimalno kvartalnoj osnovi održava se i Odbor za upravljanje nefinansijskim rizicima (LOCC). Cilj Odbora za upravljanje nefinansijskim rizicima je usklađivanje stavova, davanje preporuka i/ili predlaganje donošenja odluka Upravnom odboru relevantnih za upravljanje operativnim rizikom u Erste Bank AD Podgorica na temelju koncepta odlučivanja o prihvatanju rizika, kao i sprovođenje korektivnih mjera te proaktivno upravljanje s ciljem smanjenja nefinansijskih rizika (operativni, reputacioni, rizik usklađenosti, pravni te rizik informacione i komunikacione tehnologije (ICT)). LOCC definiše standarde za nefinansijske rizike širom Banke.

Redovno izvještavanje obezbjeđuje detaljne informacije organizacionim jedinicama, jedinicama upravljanja rizicima, višem menadžmentu i Upravi Banke. Redovni protok informacija pomaže u proaktivnom upravljanju operativnim rizikom.

Upravljanje kontinuitetom poslovanja mora osigurati da su odabrani kritični poslovni procesi Banke stalno dostupni, kako u hitnim, tako i u kriznim situacijama kroz mjere planirane za takve situacije, uključujući zahtijevane pripremne radnje i preventivne mjere za izbjegavanje rizika, u cilju smanjivanja njegove vjerovatnoće i posljedica. Banka je uspostavila i održava plan kontinuiteta poslovanja kako je definisano dokumentom Politika upravljanja kontinuitetom poslovanja i upravljanje krizom. Dokumentovanje i održavanje tog plana sprovodi sprovodi Služba za informacionu sigurnost i kontinuitet poslovanja.

Izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik za Banku

Shodno članu 351 Odluke o adekvatnosti kapitala-kreditnih institucija ("Službeni list Crne Gore", br. 128/20 od 30.12.2020, 140/21 od 30.12.2021), za izračunavanje potreba za kapitalom za operativni rizik Banka koristi jednostavni pristup (BIA). Banka osigurava adekvatnost kapitala za operativni rizik tako da u svakom trenutku, na individualnoj osnovi na nivou Banke, osigura iznos kapitala za operativni rizik adekvatan vrstama, opsegu i složenosti usluga koje pruža i operativnom riziku kojem je izložena ili bi mogla biti izložena u pružanju datih usluga.

12. Podaci o ključnim indikatorima

12.1 Sastav regulatornog kapitala i kapitalne zahtjeve izračunate u skladu sa članom 101 Odluke o adekvatnosti kapitala

U nastavku dat je pregled regulatornog kapitala Banke na 31.12.2023 godine (u 000 Eur)

STRUKTURA REGULATORNOG KAPITALA

red. br.	OPIS POZICIJE	Iznos
1.	REGULATORNI KAPITAL	105.114
1.1.	OSNOVNI KAPITAL (Tier 1)	105.114
1.	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL (CET 1)	105.114
2.	DODATNI OSNOVNI KAPITAL (AT1)	0
3.2.2.	DOPUNSKI KAPITAL (Tier 2)	0

12.2 Ukupan iznos izloženosti riziku izračunat u skladu sa članom 101 stav 3 Odluke o adekvatnosti kapitala

U nastavku dat je pregled izloženosti na 31.12.2023 godine (u 000 Eur)

IZLOŽENOST RIZIKU PREMA VRSTAMA RIZIKA

red. br.	OPIS POZICIJE	Iznos
1.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU	420.659
1.1.	IZNOSI RIZIKOM PONDERISANOJ IZLOŽENOSTI KREDITNOM RIZIKU, KREDITNOM RIZIKU DRUGE UGOVORNE STRANE I SLOBODNE ISPORUKE	361.348
1.1.1.	Standardizovani pristup	361.348
1.4.	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI OPERATIVNOM RIZIKU	59.311

Na 31.12.2023 god. izloženost kreditnom riziku iznosila je 361 MEur, dok je potrebni kapital iznosio 29 MEur. Potrebni kapital za operativni rizik za isti datum je iznosio 4.7 MEur.

12.3 Zahtjev za kombinovanim baferom kapitala

BAFERI KAPITALA

red. br.	OPIS POZICIJE	Iznos u %
1.	bafer za očuvanje kapitala	1,25%
2.	kontraciklični bafer kapitala (specifična stopa)	0,00%
3.	bafer za strukturni sistemski rizik	1,50%
4.	bafer za globalnu sistemski važnu (GSV) kreditnu instituciju	0,00%
5.	bafer za ostale sistemski važne (OSV) kreditne institucije	2,00%
KOMBINOVANI BAFERI		Iznos u %
1.	kombinovani bafer za kreditnu instituciju koja nije OSV	2,75%
2.	kombinovani bafer za kreditnu instituciju koja je OSV	3,25%
3.	kombinovani bafer za kreditnu instituciju koja je OSV ako se bafer za strukturni sistemski rizik primjenjuje na sve izloženosti u Crnoj Gori za rješavanje pitanja makroprudencijalnog rizika u Crnoj Gori, ali se ne primjenjuje na izloženosti van Crne Gore	4,75%
4.	kombinovani bafer za KI koja nije OSV, a dio je grupe kojoj pripada KI koja je GSV ili OSV	3,25%
5.	kombinovani bafer za KI koja nije OSV, a dio je grupe kojoj pripada KI koja je GSV ili OSV ako se bafer za strukturni sistemski rizik primjenjuje na sve izloženosti u Crnoj Gori za rješavanje pitanja makroprudencijalnog rizika u Crnoj Gori, ali se ne primjenjuje na izloženosti van Crne Gore	4,75%
6.	kombinovani bafer koji se primjenjuje na kreditnu instituciju	3,25%

12.4 Podaci o koeficijentu likvidne pokrivenosti izračunatom u skladu sa propisom kojim se uređuje upravljanje rizikom likvidnosti

	Prosjek za poslednjih 12 mjeseci	Prosjek u okviru kvartala za poslednjih 12 mjeseci				
		Q4 2022	Q1 2023	Q2 2023	Q3 2023	Q4 2023
LCR	238,38%	301,00%	205,32%	283,00%	237,33%	213,33%
Bafer za likvidnost	143.213	178.291	179.554	135.344	129.999	118.542
Odlivi	131.569	103.588	117.467	124.556	143.195	151.871
Prilivi	42.626	44.334	29.320	50.729	45.516	46.369
Neto likvidnosni odlivi	88.940	59.254	88.148	73.813	97.679	105.502

12.5 Podaci o neto stabilnim izvorima finansiranja u posljednjih 12 mjeseci:

Kako izvještaj o neto stabilnim izvorima finansiranja još uvijek nije regulatorna obaveza, u izvještaju su prikazane vrijednosti NSFR racia koje Banka koristi za potrebe grupnog izvještavanja.

	Q4 2022	Q1 2023	Q2 2023	Q3 2023	Q4 2023
NSFR	135,90%	130,30%	137,30%	162,20%	151,10%
<i>Raspoloživo stabilno finansiranje</i>	560.092	554.213	604.446	729.833	618.020
<i>Zahtijevano stabilno finansiranje</i>	412.033	404.622	440.200	450.032	408.981

13. Podaci o izloženost riziku kamatne stope iz pozicija kojima se ne trguje

13.1 Priroda rizika kamatne stope

Priroda kamatnog rizika kojem je izložena Banka svodi se na izloženosti koje nastaju u bankarskoj knjizi i koje nastaju kao posljedica pridobijanja izvora i plasiranja sredstava po različitim vrstama kamatnih stopa. U skladu sa navedenim, profil kamatnog rizika rezultat je izloženosti u bankarskoj knjizi koje Banka ima u fiksnoj i varijabilnoj kamatnoj stopi. Stručne službe Banke, na osnovu redovnih gap analiza i izrade stresnih scenarija detaljno prate kamatno osjetljive pozicije i preduzimaju korake na kreiranju strukture kamatonosne aktive i pasive u okviru određenih limita.

Banka je identifikovala rizik kamatne stope iz bankarske knjige i računa potrebni kapital za rizik kamatne kroz EVE. Izračun EVE racia bazira se na šest scenarija. Skup uključuje dva paralelna scenarija rasta i pada, kao i četiri dodatna neparalelna scenarija za svaku valutu koji predstavljaju skokove, spljoštenja i kratkoročne šokove kamatnih stopa. Efekat svakog od navedenih scenarija primjenjuje se na osnovni scenarij, a kao konačni rezultat uzima se scenario koji bi bio najstroži za Banku.

U skladu sa novom regulativom u gap analizi izloženost po kreditima umanjena je za iznos ispravke vrijednosti za nekvalitete kredite. Za rasporedjivanje a vista depozita Banka koristi interno razvijenu metodologiju

Izloženost riziku kamatne stope na 31.12.2023 (u 000 Eur):

I	OSJETLJIVA AKTIVA	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
1.	Kamatonosni depoziti u ostalim institucijar	14.313					14.313
2.	Kamatonosne hartije od vrijednosti	43.352	0	2.612	53.005	0	98.969
3.	Kredit i ostala potraživanja	56.358	38.672	30.128	63.329	314.018	502.505
4.	Ostala osjetljiva aktiva						0
	Ukupno	114.023	38.672	32.740	116.334	314.018	615.787
	% od ukupne kamatonosne aktive	18,52%	6,28%	5,32%	18,89%	50,99%	100,00%
II	OSJETLJIVA PASIVA	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
1.	Kamatonosni depoziti	32.241	43.625	72.281	117.260	229.154	494.561
2.	Kamatonosne pozajmice	30.000	7.872	23.804	1.961	48.855	112.492
3.	Subordinisani dug i obveznice						
4.	Ostale osjetljive obaveze						0
	Ukupno	62.241	51.497	96.085	119.221	278.009	607.053
	% od ukupnih kamatonosnih obaveza	10,25%	8,48%	15,83%	19,64%	45,80%	100,00%
III	RAZLIKA (GAP)	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
1.	IZNOS GAP - a - (I) minus (II) - Pozitiv	51.782	-12.825	-63.345	-2.887	36.009	8.734
2.	Kumulacioni Gap - Pozitivan/Negativ	51.782	38.957	-24.388	-27.275	8.734	
	Kumulativan Gap / Ukupna aktiva	6,32%	4,76%	-2,98%	-3,33%	1,07%	

13.2 Promjene ekonomske vrijednosti

EVE je promjena ekonomske vrijednosti bilansa nakon izračuna ishoda scenarija standardnog kamatnog šoka.

Portfolio

EVE kalkulacija primjenjuju se na cijeli kamatonosni bilansni I vanbilansni portfolio Banke. Banka je dužna da mjeri i prati uticaj rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednost bankarske knjige, korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka, i to pojedinačno po svim značajnim valutama, a po ostalim valutama zbirno.

Scenariji:

U skladu sa regulativom CBCG (član 78) pored standardizovanog kamatni šok od 200 b.b radi se i dodatnih šest kamatnih scenarija:

- pararelni šok rasta;
- paraleni šok pada;
- šok nakošenja (eng. Steepener), kratkoročne stope padaju, a dugoročne rastu;
- šok izravnjanja (eng. Flattener), kratkoročne stope rastu a dugoročne padaju;
- šok rasta kratkoročnih kamatnih stopa i
- šok pada kratkoročnih kamatnih stopa.

Efekat svakog od navedenih scenarija primjenjuje se na osnovni scenario, a kao konačni rezultat uzima se scenario koji bi bio najstroži za Banku. Osjetljivost EVE-a izražava se u odnosu na regulatorni kapital i dobijeni rezultat upoređuje se sa definisanim limitima. Za Q4 2023. god. EVE je na nivou 3,82%.

	IRRBB_flattener	Paralelni šok pada	Paralelni šok rasta	Šok pada kratkoročnih kamatnih stopa	Šok rasta kratkoročnih kamatnih stopa	IRRBB_steepener
EVE_12_2023	-0,51%	2,27%	-3,82%	0,89%	-1,69%	-0,06%

14. Podaci u vezi politike primanja

14.1 Postupak odlučivanja koji se primjenjuje pri utvrđivanju i provjeri politike primanja

Politika primanja Erste banke za 2023. godinu ažurirana u novembru 2023. u cilju usklađivanja sa Politikom primanja Erste & Steiermärkische bank grupe (ESB Grupa). Politika primanja usvojena je od strane Uprave Banke, Odbora za primanja Banke i Nadzornog odbora Banke. U odnosu na Politiku primanja za 2022. godinu izmjene su se ponajviše odnosile na ažuriranje poglavlja Učinak i dugoročna održivost – preporučeni su ciljevi vezani za ESG za određene članove višeg rukovodstva.

Banka ima osnovan Odbor za primanja, tijelo Nadzornog odbora odgovorno za donošenje odluka vezanih za Politiku primanja, kao i ažuriranje tabele Pravila za izradu materijala i dnevnog reda za sjednice Odbora za primanja.

Odbor za primanja na svojim sastancima donosio je odluke te davao preporuke Nadzornom odboru za donošenje odluka vezanih uz isplatu varijabilnih primanja, usvajanje Politike primanja, usvajanje ciljeva za članove Uprave, usvajanje popisa identifikovanih radnika te drugih relevantnih odluka vezanih za primanja radnika.

Politika primanja pruža okvir za fiksno i varijabilno nagrađivanje.

Nadzorni odbor revidira opšte principe Politike primanja, dopunjava je ukoliko je potrebno i odgovoran je za njeno sprovođenje. Odgovornosti i zadaci Nadzornog odbora u Politici primanja usklađeni su s članom 7. Odluke o primanjima.

14.2 Karakteristike politike primanja, uključujući kriterijume koji se primjenjuju za mjerenje uspješnosti i prilagođavanje rizicima, odlaganje primanja i prenos prava

Dizajn i sprovođenje Politike primanja za Banku koordiniraju ljudski resursi, zajedno s funkcijama upravljanja rizicima, usklađenosti, pravnih poslova i kontrolinga Banke.

Proces postavljanja ciljeva, odnosno proces upravljanja učinkom i razvojem koordiniraju ljudski resursi Banke uz saradnju sa funkcijom kontrolinga i funkcijom upravljanja rizicima (pogotovo za kompanijske ciljeve, ciljeve Uprave i višeg rukovodstva) Banke.

Odluke o malusu i povratu primanja donose se u zavisnosti od svakog pojedinog slučaja od strane Uprave te funkcija ljudskih resursa i usklađenosti za identifikovane radnike koji nisu članovi Upravnog odbora te od strane Odbora za primanja i Nadzornog odbora u slučaju kada se radi o identifikovanim zaposlenim koji su članovi Uprave.

Utvrđivanje identifikovanih radnika Banke koordiniraju ljudski resursi Banke u saradnji s poslovnim funkcijama te funkcijama upravljanja rizicima, usklađenosti i pravnih poslova.

14.3 Odnos između fiksnih i varijabilnih primanja

Zarade radnika određuju se u okviru raspona interno utvrđenih platnih razreda, u zavisnosti od vještina, kompetencija, prethodnog iskustva osobe na određenom radnom mjestu i situacije na internom i eksternom tržištu rada. Za radnike koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija dodatno se uzima u obzir i dvogodišnji prosjek ukupnih godišnjih fiksnih primanja ostalih radnika u istom platnom razredu.

Ostala fiksna primanja utvrđena su kolektivnim ugovorom Banke.

Fiksna primanja svakog zaposlenog moraju predstavljati dovoljno visoki udio u ukupnim primanjima da bi obezbijedila finansijsku nezavisnost zaposlenog od varijabilnog nagrađivanja, uključujući i mogućnost da se varijabilna primanja uopšte ne isplate. Fiksna primanja sastoje se od raznih elemenata, od kojih većinu predstavlja fiksna osnovna zarada, ali takođe i druge nediskrecione pogodnosti zaposlenima, kao i oni dodaci koji se isključivo odnose na odgovornost vezanu za radno mjesto ili poslove koje zaposleni obavlja.

Varijabilnim primanjima a se smatraju ona primanja koja nisu fiksna.

Kriterijumi za određivanje i isplatu varijabilnih primanja na nivou Banke, organizacionih jedinica i zaposlenih, povezani su sa stepenom ostvarivanja unaprijed zadatih ciljeva u periodu ocjenjivanja

Kriterijumi za isplatu varijabilnih primanja pojedinim kategorijama zaposlenih definisani su posebnim odlukama ili bonusnim šemama. Posebno, varijabilna primanja ne smiju biti unaprijed obećana, već moraju biti povezana s učinkom određenog perioda ocjenjivanja.

14.4 Kriterijumi uspješnosti po kojima se dodjeljuju primanja u finansijskim instrumentima

Zarade zaposlenih određuju se u okviru raspona interno utvrđenih platnih razreda, u zavisnosti od vještina, kompetencija, prethodnog iskustva osobe na određenom radnom mjestu i situacije na internom i eksternom tržištu rada. Za zaposlene koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija dodatno se uzima u obzir i dvogodišnji prosjek ukupnih godišnjih fiksnih primanja ostalih radnika u istom platnom razredu. Ostala fiksna primanja utvrđena su kolektivnim ugovorom Banke.

14.5 Glavni parametri i obrazloženje strukture varijabilnih primanja kao i drugih primanja

Varijabilna primanja povezana su sa uspjehom poslovanja te se isplaćuju za održivu uspješnost na nivou Banke i individualnog učinka pojedinca. Kriterijumi za određivanje i isplatu varijabilnih primanja povezani su sa stepenom ostvarivanja ciljeva u sklopu godišnjeg ciklusa upravljanja učinkom i razvojem te su definisani

posebnim odlukama i bonusnim shemama kao i ugovorom o radu za identifikovane radnike. Varijabilna primanja mogu biti dodijeljena i isplaćena samo u slučaju da je takva isplata održiva u odnosu na finansijsku situaciju Banke i opravdana u odnosu na učinak pojedine poslovne jedinice, odnosno pojedinog radnika. U slučaju da isplata nije održiva ili da ne odražava učinak, varijabilna nagrada neće biti isplaćena ili će biti zadržana.

Isplata varijabilnog primanja mora biti povezana sa:

- rizicima, kapitalom, likvidnošću, učinkom, kao i vjerojatnošću i vremenom potrebnim za ostvarenje profita svakog društva,
- učinku Banke kao cjeline
- učinku poslovne cjeline (sektor, direkcija, služba) i
- učinku pojedinaca koji se sastoji od ostvarenja dogovorenih ciljeva i načina na koji su ti poslovni ciljevi postignuti, uključujući individualno ponašanje usklađeno s rizicima, u skladu sa politikama i strategijama Erste grupe i Grupe.

Uloga Nadzornog odbora je da donese odluku o kriterijima koji se primjenjuju na određivanje bonusne mogućnosti (bonusne mase) za svaku poslovnu godinu, za pojedine kategorije radnika. Ocjena ispunjenja tih kriterijuma (pri čemu se minimalni kriterijumi odnose na učinak i dugoročnu održivost), rezultira u postotku isplate bonusa u odnosu na ukupnu potencijalnu bonusnu mogućnost koja se može isplatiti na nivou godine, o čemu se odluka donosi po završetku poslovne godine. Bonusna masa koja se određuje na početku perioda ocjenjivanja, revidira se na kraju perioda ocjenjivanja, te može varirati između 0% i 120%.

Bonusna masa može biti podijeljena na nekoliko dijelova te se različiti kriterijumi mogu upotrijebiti na različite segmente, s tim da se minimalno posmatraju dolje navedeni kriterijumi:

- finansijski rezultat;
- pokazatelj adekvatnosti kapitala;
- ispunjenje godišnjih strateških ciljeva u skladu sa strateškim dijalogom i revizijom;
- rizik, kapital, likvidnost te vjerojatnost i vremenski okvir ostvarene dobiti.

Politika primanja takođe definiše osnovne vrste varijabilnih shema koje se mogu primijeniti u Banci za isplatu varijabilnih primitaka. Svi radnici mogu učestvovati u isplati bonusa, shodno definisanim pravilima pojedinih varijabilnih shema te ostalim uslovima navedenima u Politici primanja. Pri izradi shema varijabilnog nagrađivanja Banka treba obezbjediti da novčani i/ili ne novčani oblici varijabilnog nagrađivanja ne uvode sheme kroz koje bi radnici pretpostavljali svoje interese ili interese Banke na štetu potrošača.

Učinak kao podloga za isplatu varijabilnih primitaka mjeri se kvantitativnim i kvalitativnim ciljevima. Kvantitativni ciljevi obuhvaćaju finansijske i druge poslovno specifične ciljeve, dok se kao kvalitativni ciljevi uzimaju u obzir ciljevi kao što su kvaliteta rada, zadovoljstvo klijenata, usklađenost i slično. Sve kategorije radnika, uključujući i više rukovodstvo imaju ciljeve vezane za kompetencije Erste grupe, odnosno ciljeve koji definišu očekivane standarde ponašanja. Struktura ciljeva radnika koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija kao i isplata njihovih varijabilnih primanja ne smije biti povezana s ciljevima poslovnih područja koja kontrolišu.

Osobama koje su identifikovani kao radnici koji imaju značajan uticaj na rizični profil kreditne institucije, u slučaju utvrđivanja istih u iznosu koji prelazi 30.000 eur ili 30% radnikovih bruto fiksnih primanja na godišnjih osnovi 40% varijabilnog primitka odložiće se na period od 5 godina, a u cilju obezbjeđivanja dugoročne održivosti, mogućnosti prilagođavanja rizicima te dugoročnim interesima akcionara. Period odlaganja za članove Uprave Banke i više rukovodstvo iznosi 5 godina, a za sve ostale radnike koji su identifikovani kao osobe koje imaju uticaj na profil rizičnosti 4 godine. Varijabilna primanja isplaćuju se u novcu dok se varijabilna primanja identifikovanih radnika isplaćuju 50% u novcu i 50% u instrumentima. Za utvrđena varijabilna primanja identifikovanim radnicima za 2023 .g. u iznosu jednakom i višem od 150 hiljada eura, postotak odgođenih primanja iznosi 60% te se isplaćuje 50% u novcu i 50% u instrumentima sa odlaganjem od 5 godina. Instrument za koji se veže isplata dijela varijabilnog primanja identifikovanim radnicima su fantomske akcije Erste Group Bank AG, čija vrijednost zavisi od prosječne tržišne cijene redovnih akcija Erste Group Bank AG tokom godine na koju se varijabilno primanje odnosi, s tim da njihova vrijednost kod isplate ne može biti veća od vrijednosti na dan utvrđivanja primanja. Dodijeljene fantomske akcije moraju se zadržati

tokom perioda zadržavanja od 1 godine, odnosno mogu se iskoristiti protekom godine u kojoj su dodijeljene. Period zadržavanja je isti za sve identifikovane radnike. Osim fantomskih akcija, Banka ne koriste druge instrumente za dodjelu varijabilnih primanja.

Banka neće isplatiti varijabilna primanja ili prenijeti prava iz fantomskih akcija, uključujući odloženi dio primanja, ako takva primanja nisu održiva i opravdana. Varijabilna primanja smatraju se održivima ako se njihovom isplatom ne ugrožava finansijsko stanje te sigurnost i stabilnost poslovanja Banke. Varijabilna primanja smatraju se opravdanima ako su zasnovana na uspješnosti Banke, poslovne jedinice i zaposlenog kojem se varijabilna primanja dodjeljuju.

U slučaju da dođe do značajnog narušavanja uspješnosti ili ostvarivanja gubitka, varijabilna primanja će se smanjiti u skladu sa Odlukom o primanjima u kreditnim institucijama.

Varijabilna primanja u cijelosti su podložna smanjenju aktiviranjem odredbi o malusu i povratu primanja, to jest varijabilna primanja se aktiviranjem odredbi o malusu i povratu primanja mogu smanjiti do 100%.

Banka može aktivirati malus ili tražiti povrat bilo kojeg isplaćenog varijabilnog primanja dodijeljenog ili isplaćenog u okviru roka od pet godina. Kriterijumi za primjenu malusa i povrata u Politici primanja usklađeni su sa odredbama Odluke o primanjima u kreditnim institucijama.

U Banci se ne koriste dugoročni planovi podsticaja niti neuobičajene prakse nagrađivanja.

Maksimalni iznos varijabilnih primanja na nivou Banke iznosi 100% ukupnih fiksnih primanja za identifikovane zaposlene i sve ostale zaposlene. Za 2023. godinu Glavna skupština nije donosila odluku o primjeni višeg odnosa između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih primanja.

14.6 Ukupni kvantitativne podaci o primanjima podijeljeni na više rukovodstvo i druge zaposlene koji imaju značajan uticaj na rizični profil Banke

U nastavku je tabela sa primanjima dodijeljenim u finansijskoj godini (u 000 Eur)

		Nadzorni odbor	Upravni odbor	Ostalo više rukovodstvo	Ostali zaposleni koji imaju značajan uticaj na rizični profil KI
Fiksna primanja	Br. Identifikovanih zaposlenih	5	3	18	7
	Ukupna fiksna primanja	23	438	990	289
	Od kojih: gotovina				
	Od kojih: akcije ili ekvivalentni bezgotovinski instrumenti				
	Od kojih: instrumenti povezane sa akcijama ili drugi bezgotovinski instrumenti				
	Od kojih: ostali instrumenti				
Varijabilna primanja	Od kojih: druge vrste				
	Br. Identifikovanih zaposlenih	5	3	18	7
	Ukupna varijabilna primanja		342	235	59
	Od kojih: gotovina		171	200	0
	Od kojih: odloženo			0	0
	Od kojih: akcije ili ekvivalentni bezgotovinski instrumenti			0	0
	Od kojih: odloženo		0	0	0
	Od kojih: instrumente povezane sa akcijama ili drugi bezgotovinski instrumenti		171	35	0
	Od kojih: odloženo		0	0	0
	Od kojih: ostali instrumenti		0	0	0
	Od kojih: odloženo		0	0	0
Od kojih: druge vrste		0	0	0	
Od kojih: odloženo		0	0	0	
Ukupna primanja	23	780	1226	348	

U tabeli u nastavku dat je pregled odloženih primanja:

	Odložena i zadržana primanja	Ukupan iznos odloženih primanja dodeljen za prethodne periode učinka	Od kojih dospjevaju u finansijskoj godini	Od kojih dospjevaju u narednim godinama	Iznos korekcije za učinak u finansijskoj godini na odložena primanja koja su dospjevala u finansijskoj godini	Iznos korekcije za učinak u finansijskoj godini na odložena primanja koja dospjevaju u narednim godinama	Ukupan iznos korekcije tokom finansijske godine zbog ex post implicitnih korekcija (npr. promena vrednosti odloženog primanja zbog promjene cijene instrumenata)	Ukupan iznos odloženog primanja dodeljen prije finansijske godine a isplaćen u finansijskoj godini	Ukupan iznos odloženog primanja dodeljen za prethodni period učinka koji je dospio, ali podliježe periodima zadržavanja
1	Nadzorni odbor								
7	Upravni odbor	264	74	190	0	0	-15	157	37
8	gotovina	132	37	95	0	0	0	37	0
9	akcije ili ekvivalentni bezgotovinski instrumenti								
10	instrumenti povezane sa akcijama ili drugi bezgotovinski instrumenti	132	37	95	0	0	-15	120	37
13	Ostalo više rukovodstvo								
19	Ostali identifikovani zaposleni								

U tabeli u nastavku date su informacije o primanjima zaposlenih čije profesionalne aktivnosti imaju materijalni uticaj na rizični profil Banke (identifikovani zaposleni) po oblastima poslovanja

	nadzorni i upravljački odbori			Poslovna područja						Ukupno
	Nadzorni odbor	Upravni odbor	Ukupno odbori	Investiciono bankarstvo	Retail	Upravljanje aktivom	Korporativne funkcije	Kontrolne funkcije	ostali	
1	Br identifikovanih zaposlenih	5	3	8	3	3	1	12	6	33
2	Od kojih: upravni odbor		3	3						3
3	Od kojih: više rukovodstvo			0	1	3	1	9	4	18
4	Od kojih: ostali identifikovani zaposleni			0	2			3	2	7
5	Ukupna primanja identifikovanih zaposlenih			803	209	220	73	719	353	2.377
6	Od kojih: varijabilna primanja		342	342	36	26	16	148	68	637
7	Od kojih: fiksna primanja	23	438	461	173	194	56	571	285	1.741

14.7 Broj zaposlenih čija primanja iznose 50.000 EUR i više, iskazano u posebnim razredima primanja od 25.000 EUR.

	rangovi ukupna primanja	Identifikovani zaposleni
1	50 000 do 75 000	11
2	75 000 do 100 000	6
3	100 000 do 125 000	
4	125 000 do 150 000	
5	150 000 do 175 000	
6	175 000 do 200 000	
7	200 000 do 225 000	
8	225 000 do 250 000	2
9	250 000 do 275 000	
10	275 000 do 300 000	1

15. Podaci o koeficijentu finansijskog leveridža

15.1 Koeficijent finansijskog leveridža i mjera ukupne izloženosti

Upravljanje rizikom prekomjerne finansijske poluge se obavlja u skladu sa Zakonom o kreditnim institucijama, pripadajućim podzakonskim aktima, kao i standardima Erste grupe koji regulišu ovu oblast.

Upravljanje rizikom prekomjerne finansijske poluge se zasniva na poštovanju svih regulatornih i grupnih standarda u vezi finansijske poluge, pri čemu regulatorni standardi imaju prednost.

Cilj upravljanja rizikom prekomjerne finansijske poluge je držati ocjenu značajnosti rizika niskom, uticanjem na faktore koji pokreću taj rizik, poslovati u okvirima regulatornih ograničenja.

Rizik prekomjerne poluge je sadržan u Izjavi o sklonosti preuzimanju rizika, za isti se sprovodi procjena materijalnosti rizika i jedan je od indikatora za pokretanje Plana oporavka.

U tabeli u nastavku dat je pregled finansijskog leveridža na 31.12.2023 god (u 000 Eur)

Red. br.	OPIS POZICIJE	BILANSNE IZLOŽENOSTI			VANBILANSNE IZLOŽENOSTI							
		bruto izloženost	ispravke vrijednosti / rezervacije / AVA / nedostajuće pokriće NI ispravkama	neto izloženost	bruto izloženost	ispravke vrijednosti / rezervacije / AVA / nedostajuće pokriće NI ispravkama	neto izloženost	faktori konverzije				izloženost ponderisana faktorom konverzije
								0,1	0,2	0,5	1	
1.	izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	235.616	987	234.629	4	0	4			4		2
2.	izloženosti prema regionalnoj ili lokalnoj samoupravi	11.232	195	11.037			0					0
3.	izloženosti prema subjektima javnog sektora	364	14	350	14	0	14			14		7
4.	izloženosti prema multilateralim razvojnim bankama			0			0					0
5.	izloženosti prema međunarodnim organizacijama			0			0					0
6.	izloženosti prema institucijama	53.957	271	53.686	10.167	61	10.106			10.106		5.053
7.	izloženosti prema privrednim društvima	132.532	2.903	129.629	83.899	717	83.182			57.943	25.239	54.211
8.	izloženosti prema „retail“-u	154.316	2.341	151.975	16.801	113	16.688		6.730	8.862	1.096	6.873
9.	izloženosti obezbijedene stambenim nepokretnostima	131.681	1.940	129.741	1.977	2	1.975			1.386	589	1.282
10.	izloženosti obezbijedene poslovnim nepokretnostima	24.216	238	23.978	6.319	16	6.303			2.681	3.622	4.963
11.	izloženosti sa statusom neispunjavanja obaveza	28.289	20.106	8.183	160	81	79		6	73		38
12.	visokorizične izloženosti	391	116	275			0					0
13.	izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom			0			0					0
14.	izloženosti u obliku udjela ili akcija u subjektima zajedničkog ulaganja (CIU)			0			0					0
15.	izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja			0			0					0
16.	ostale stavke	70.129	21	70.108	31.543	0	31.543	31.543				3.154
17.	UKUPNO	842.723	29.132	813.591	150.884	990	149.894	31.543	6.736	81.069	30.546	75.582

II	OPIS POZICIJE	IZNOS
1.	derivati	0
1.1.	forvardi	
1.2.	fjučersi	
1.3.	swopovi	
2.	spot	0
2.1.	redovni način obavljanja transakcija	
3.	transakcije finansiranja hartijama od vrijednosti (SFT)	0
3.1.	repo transakcije	
3.2.	ostalo	
III	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI	889.173
IV	osnovni kapital	105.114
V	KOEFICIJENT FINANSIJSKOG LEVERIDŽA	11,82%

15.2 Opis postupaka koji se primjenjuju za upravljanje rizikom prekomjernog finansijskog leveridža

Rizik materijalnosti prekomjerne poluge procjenjuje se na bazi kvantitativnih pokazatelja.

Glavni kvantitativni pokazatelj je Racio regulatorne poluge (racio između Tier1 kapitala i Ukupnog iznosa izloženosti).

Banka je na osnovu svoje Izjave o sklonosti preuzimanju rizika (RAS), definisala željenu zonu od preko 5%. Indikator (Derivati + SFT*)/(imovina + vanbilans) je, takođe, indikator prekomjerne poluge, ukoliko bi Banka imala derivate i SFT.

*SFT - transakcije finansiranja hartijama od vrijednosti

	Prag		
	Nizak	Srednji	Visok
Rizik od prekomjerne poluge			
Racio regulatorne poluge	4,0%	3,5% - 4%	3,5%
(Derivatives + SFTs)/(Assets + off balance)	10,0%	10% - 50%	50,0%

Rezultat mjerenja rizika je dodjela ukupne ocjene koja definiše značajnost rizika na skali od četiri (u rasponu od nepostojećeg do visokog).

0 – Ne postoji   2 – Srednji
 1 – Nizak   3 – Visok

Takodje za svaki od indikatora procjenjuju se izgledi ili očekivanja za naredni period (period naredne godine). Očekivanja mogu da budu **negativna, stabilna ili pozitivna**.

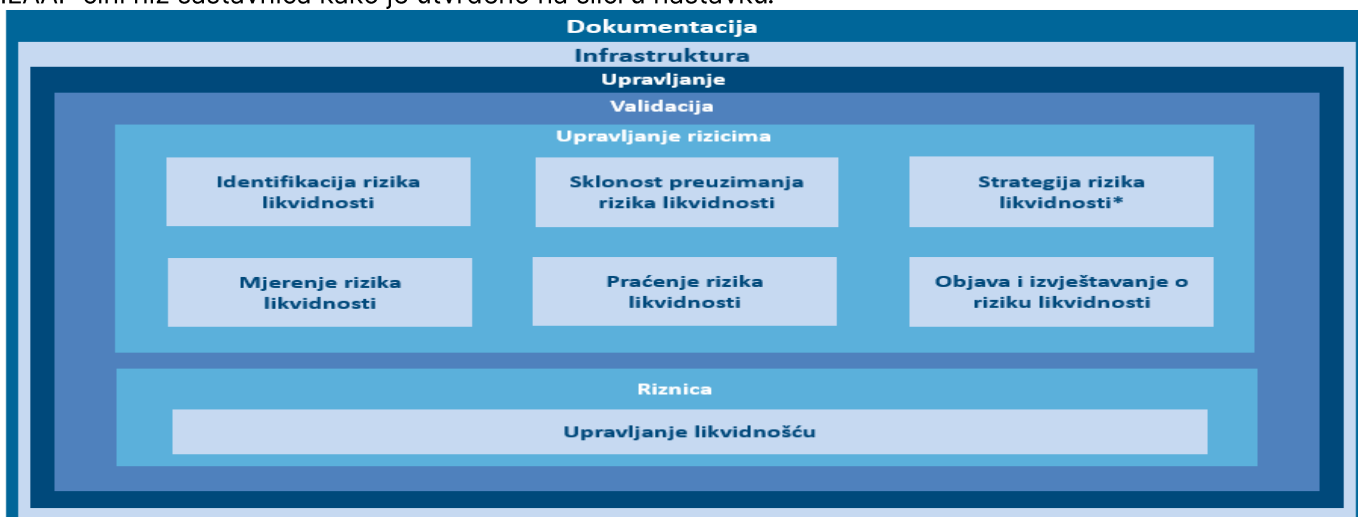
Na osnovu ocijenjenih pojedinačnih pokazatelja i očekivanja određuje se ukupna ocjena rizika sa ukupnim izgledima.

16. Podaci u vezi zahtjeva za likvidnošću

Banka je odgovorna za dobro upravljanje rizikom likvidnosti. Dužna je uspostaviti čvrst okvir za upravljanje rizikom likvidnosti kojim se obezbjeđuje dovoljna likvidnost banke, uključujući i zaštitu u obliku neopterećene, visokokvalitetne likvidne imovine, kako bi mogla podnijeti niz stresnih događaja, uključujući one koji se odnose na gubitak ili pogoršanje kako neosiguranih tako i osiguranih izvora finansiranja.

Kroz ILAAP (Postupak procjene adekvatnosti interne likvidnosti) Banka obezbjeđuje uspostavljanje kvalitetnog okvira upravljanja rizikom likvidnosti i njegovu integraciju u proces upravljanja rizikom na nivou cijele banke.

ILAAP čini niz sastavnica kako je utvrđeno na slici u nastavku:

Komponente ILAAP-a kratko su opisane u nastavku:

- **Upravljanje:** Okvirom upravljanja obezbjeđuje se razlikovanje između upravljanja likvidnošću i upravljanja rizikom likvidnosti, i utvrđuje se jasna „druga linija odbrane“ rizika likvidnosti. Okvirom su takođe obuhvaćene i odgovornosti odbora koji su odgovorni za rizik likvidnosti, kao i odgovornosti

drugih sektora (npr. validacija modela i interna revizija) koji su uključeni u okvir interne kontrole i nezavisne revizije sastavnica okvira za upravljanje rizikom likvidnosti. Okvir upravljanja se odražava u okviru politike. Politiku odobrava Nadzorni Odbor.

- **Identifikacija rizika likvidnosti:** Početna tačka za upravljanje rizikom likvidnosti je definicija i identifikacija različitih vrsta rizika likvidnosti. Materijalnost rizika likvidnosti mjeri se kroz godišnju Procjenu značajnosti rizika („RMA“) i Proces odobrenja novog proizvoda („PAP“).
- **Sklonost preuzimanja rizika likvidnosti:** Sklonost preuzimanja rizika dio je Izjave o sklonosti preuzimanja rizika (RAS) i sadrži obavezujuće limite za poslovne aktivnosti u smislu razmatranja likvidnosti. RAS nadopunjuju ključna načela upravljanja rizikom likvidnosti i on se dalje prenosi u strateške i operativne limite uključene u postupke svakodnevnog upravljanja rizikom.
- **Strategija rizika likvidnosti:** Strategija rizika likvidnosti dio je Strategije za upravljanje rizicima. Ona isto tako identifikuje ključne strateške inicijative čiji je cilj dalje poboljšanje ILAAP-a.
- **Mjerenje rizika likvidnosti:** Banka se služi nizom alata za mjerenje rizika likvidnosti u različitim vremenskim okvirima. Sistem mjerenja koji se upotrebljavaju za mjerenje i nadzor rizika likvidnosti uključuju modelirana racia prema grupi (npr. Analiza perioda preživljavanja – SPA, koeficijent likvidnosne pokrivenosti - LCR, kao i koeficijent stabilnog financiranja - NSFR³), regulatorne (LCR – na mjesečnom nivou, NSFR – na kvartalnom nivou, RLS – na dnevnom i prosječnom nedeljnom nivou). Oblici testiranja otpornosti na stres čine sastavni dio modeliranja i mjerenja likvidnosnog rizika.
- **Praćenje rizika likvidnosti:** Rizik likvidnosti prati se kroz skup limita, počevši od RAS-a, koji se prenosi u strateške i operativne limite. Usklađenost sa limitima redovno se prati i o tome se izvještava Upravni i Nadzorni Odbor.
- **Izveštavanje i objava o riziku likvidnosti:** Pored internih izvještaja koji se koriste za praćenje rizika likvidnosti, Banka priprema i izvještaje za regulatora, i javno ih objavljuje u svom godišnjem izvještaju.
- **Upravljanje likvidnošću:** Uključuje uspostavljanje strategije likvidnosti i uspostavljanje redovnog plana finansiranja, kao i razvoj planova postupanja u kriznim situacijama i primjenu povezanih sistema ranog upozorenja.
- **Validacija i revizija:** Odgovarajuće komponente ILAAP-a podliježu internoj reviziji i nezavisnoj validaciji. Rezultati revizije i validacije se procjenjuju, dokumentuju i izvještavaju. U slučaju nalaza, oni će se zatvoriti u definisanom vremenskom roku.
- **Infrastruktura:** ILAAP je podržan infrastrukturnim djelovima uključujući podatke, sastave, politike i ostalu dokumentaciju vezanu uz okvir upravljanja likvidnošću i upravljanja rizikom likvidnosti.
- **Dokumentacija:** Svi djelovi ILAAP-a, uključujući temeljne modele i postupke, na odgovarajući su način dokumentovane.

ILAAP Politika je krovni dokument za upravljanje rizikom likvidnosti u Banci. Pored ILAAP-a, Banka je kroz Strategiju likvidnosti, Proceduru o rezervama likvidnosti, Proceduru limita i eskalacijskih procesa i ostalih dokumenata iz dijela likvidnosti uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizikom likvidnosti.

---

³ Modeliranje SPA, LCR i NSFR po grupnim standardima za Banku vrši EGB. Navedene metode su predmet GAP liste.

17. Tehnike ublažavanja kreditnog rizika

17.1 Osnovne karakteristike politika i postupaka za bilansno i vanbilansno netiranje

Na 31.12.2023 godine iznos potraživanja obezbijeđen novčanim kolateralom iznosio je 5.2 MEur. Pored novčanog za materijalnu kreditnu zaštitu korišćene su dužničke HOV u iznosu cca 3.9 MEur.

17.2 Osnovne karakteristike politika i postupaka za vrednovanje prihvatljivog kolaterala i upravljanje tim kolateralom

Politika upravljanja kolateralima je dokument kojim se uređuje priznanje i upravljanje kolateralima. Cilj Politike upravljanja kolateralima je definisanje instrumenata osiguranja, njihove uloge, načina i uslova priznavanja u svrhu smanjenja kreditnog rizika Banke.

Kolaterali su instrumenti obezbjeđenja koje Banka prihvata tokom trajanja kreditnog odnosa s klijentom u svrhu:

- naplate potraživanja u slučaju neispunjenja ugovornih obaveza klijenta;
- smanjenja kapitalnog zahtijeva (kreditna zaštita);
- smanjenje rezervi za plasmane;
- utvrđivanja nadležnog nivoa odlučivanja u procesu odobravanja;
- utvrđivanja pokrivenosti portfolia kolateralima.

Pojedini kolateral koji je pribavljen u svrhu naplate, ne mora biti prihvatljiv i u svrhu smanjenja rezervi i/ili kreditne zaštite. Pribavljanje kolaterala u jednu svrhu ne isključuje i ne ograničava se na njihovo pribavljanje u druge svrhe. Prioritetno je pribaviti kolaterale koji se mogu koristiti i za svrhu kreditne zaštite i smanjenje rezervi. U procesu obezbjeđenja plasmana potrebno je postići ročnu i vrijednosnu usklađenost založenog kolaterala.

Da bi kolateral bio prihvaćen u bilo koju svrhu moraju biti ispunjene pravne pretpostavke propisane Katalogom kolaterala u kome su uslovi jasno definisani za svaku pojedinačnu vrstu obezbjeđenja. Kolaterali koji nisu na popisu ne mogu biti prihvaćeni.

17.3 Opis glavnih vrsta kolaterala koje je kreditna institucija primila u cilju ublažavanja kreditnog rizika

U zavisnosti od tržišne vrijednosti (likvidnosti) banka kolaterale dijeli na:

➤ Čvrste:

- nekretnine(komercijalne, stambene, poljoprivredno zemljište, ostale)
- pokretnine (oprema i mašine, prevozna sredstva,ostale pokretnine).
- Likvidni kolaterali (finansijski kolaterali, bilansno netiranje, garancije/jemstva, polise osiguranja, potraživanja i prava, udjeli u investicionim fondovima).

Uslovi prihvatanja zavise o vrsti kolaterala i svrsi za koju se koriste, a što je navedeno za svaku pojedinaču vrstu.

Sve vrste kolaterala koriste se u međusobnoj kombinaciji jednih sa drugima, a što zavisi od boniteta dužnika, visini i vrsti svakog pojedinog plasmana i odluci nadležnog nivoa odlučivanja.

17.4 Jemstva i kreditni derivati koji se koriste kao kreditna zaštita

U cilju smanjenja kapitalnih zahtjeva Banka koristi garancije drugih banaka i država čija je kreditna sposobnost bolja od kreditne sposobnosti dužnika.

Na 31.12.2023 godine Banka je kao nematerijalnu kreditnu zaštitu koristila garancije Vlade, garancije banaka koje koriste rejting A i više, garancije matične banke i garancije multilateralnih razvojnih banaka.

17.5 Podaci o koncentracijama tržišnih ili kreditnih rizika u okviru primijenjenih tehnika ublažavanja kreditnog rizika

Prilikom odobravanja plasmana Banka vrši procjenu rizika poslovanja sa određenim klijentom. Sveobuhvatnom analizom utvrđuje se kreditna sposobnost klijenta, odnosno utvrđuju se primarni izvori otplate plasmana.

Obezbjedenje predstavlja sekundarni izvor otplate, pri čemu se odluke o odobravanju plasmana nikada ne zasnivaju na vrijednosti i kvalitetu obezbjeđenja.

Svakako, kvalitet i vrijednost obezbjeđenja značajno utiču na kreditni rizik pojedinog plasmana. U tom smislu, Erste Banka AD Podgorica je interno propisala minimalne odnose vrijednosti pojedinih vrsta obezbjeđenja i visine iznosa plasmana.

Politika upravljanja kolateralima, kao i njen prilog, Katalog kolaterala, sadrže detaljne opise prihvatljivih sekundarnih izvora otplate (kolaterala). U pomenutim internim aktima su opisani procesi vrednovanja, načini i periodi monitoringa vrijednosti kolaterala, kao i načini realizacije kolaterala. Ovaj proces je pod nadzorom posebnih Timova u Banci, čije odgovornosti počinju određivanjem uslova prihvatanja određenih tipova kolaterala, a završavaju na samim prikupljanjem podataka o povratima iz sekundarnih izvora naplate, koji se povratno koriste kao baza na osnovu koje se definišu efektivni ponderi po tipovima sredstava obezbjeđenja. Internim aktima je pomenuti, sveobuhvatan, proces nazvan „end to end“ proces upravljanja kolateralima. Sve pomenuto, u značajnoj mjeri utiče na minimiziranje operativnog rizika, korišćenjem sekundarnih izvora otplate – kolaterala.

17.6 Vrijednost izloženosti koja nije pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom i ukupna vrijednost izloženosti koja je pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom nakon primjene korektivnih faktora

Ukupna vrijednost bilansne izloženosti Banke koja je pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom na 31.12.2023 iznosi 169.716 hiljada eura.

U dijelu vanbilansnih izloženosti, ukupna vrijednost vanbilansne izloženosti Banke koja je pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom na 31.12.2023 godine iznosi 11.260 hiljada eura.

Pod izloženošću koja je pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom smatraju se izloženosti koje su predmet kreditne zaštite u vidu garancija država, multilateralnih razvojnih banaka, banaka sa dodijeljenim rejtingom od strane priznate eksterne institucije ili su pokrivene stambenom ili poslovnom nepokretnošću tako da im se dodjeljuje ponder 0%, 20%, 35% ili 50%.

Predstavljena izloženost je izloženost nakon umanjenja za ispravke vrijednosti/rezervacije.

Ukupna vrijednost bilansne izloženosti Banke koja nije pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom na 31.12.2023 iznosi 339.854 hiljada eura. Sa druge strane, ukupna vrijednost vanbilansnih izloženosti Banke koja nije pokrivena prihvatljivom kreditnom zaštitom na 31.12.2023 iznosi 138.634 hiljada eura.

U obračun ovog iznosa nisu uzete bilansne pozicije gotovine i gotovinskih ekvivalenata, izloženosti prema centralnoj banci i centralnoj banki, materijalne i ostale aktive na koju se primjenjuje ponder od 100%.

17.7 Odgovarajući faktor konverzije i ublažavanje kreditnog rizika povezan sa izloženošću i učestalost primjene tehnika ublažavanja kreditnog rizika sa efektom zamjene ili bez njega

Banka je na izvještajni datum primjenjivala faktore kreditne konverzije i tehnike ublažavanja kreditnog rizika na način propisan Odlukom o adekvatnosti kapitala kreditnih institucija koja je u primjeni od 01.01.2022.

Pored regulatornog, Banka na mjesečnom nivou na bazi inputa dobijenih od Grupe vrši izračun internog koeficijenta adekvatnosti.

17.8 Za kreditnu instituciju koja izračunava iznose rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa standardizovanim pristupom, iznos bilansnih i vanbilansnih izloženosti prema kategorijama izloženosti prije i poslije primjene faktora konverzije kao i u vezi sa tim ublažavanja kreditnog rizika

Podaci o kapitalnim zahtjevima i iznosi rizikom ponderisanih izloženosti prikazani su u okviru prethodnih tačaka.

17.9 Za kreditnu instituciju koja izračunava iznose rizikom ponderisanih izloženosti u skladu sa standardizovanim pristupom, iznos rizikom ponderisanih izloženosti i odnos tog iznosa rizikom ponderisanih izloženosti i vrijednosti izloženosti nakon primjene odgovarajućeg faktora konverzije i ublažavanja kreditnog rizika povezanog sa izloženošću

Obračunati odnos iznosa rizikom ponderisanih izloženosti i vrijednosti izloženosti nakon primjene odgovarajućeg faktora konverzije i ublažavanja kreditnog rizika povezanog sa izloženošću na 31.12.2023. iznosi 41,16%.

Obračunati odnos iznosa rizikom ponderisanih izloženosti prije primjene dodatnih pondera za SME i infrastrukturne projekte i vrijednosti izloženosti nakon primjene odgovarajućeg faktora konverzije i ublažavanja kreditnog rizika povezanog sa izloženošću na 31.12.2023. iznosi 44,62%.

Erste Bank AD Podgorica
Služba za strateško upravljanje rizicima
Podgorica, maj 2024. godine.